

Nr. 2/2006 – Årgang 11

Samleskinnen

Medlemsblad for Rogaland Elektromontørforening

Fra demonstrasjonen for videre drift av SAS Braathens verksted.

I dette nummeret:

Klubbstyrekonferanse i Sønnico Egersund

PCB holdige armaturer

Søkelys på skiftarbeid

Melkøya i slutten av mai

Samleskinnen

Utgitt av:

Rogaland Elektromontørforening

Lagårdsveien 124

4011 Stavanger

Mandag–fredag 08.00–15.30

Hjemmeside: www.rele.no

E-post: firmapost@rele.no

Telefon:

Stavanger 51 84 04 50

Haugesund 52 71 31 38

Faks:

Stavanger 51 84 04 80

Haugesund 52 71 79 98

Leder:

Øivind Wallentinsen 51 84 04 53

Mobil: 908 97 703

E-post: wallentinsen@rele.no

Kontormedarbeider:

Anne Marie Haug Moen 51 84 04 50

E-post: amh.moen@rele.no

Organisasjonssekretær:

John Helge Kallevik

Tlf.: 51 84 04 54

Mobil: 908 97 701

E-post:

jhkallevik@rele.no

Egil Willy Kristensen

Tlf.: 51 84 04 52

Mobil: 908 77 702

E-post:

kristensen@rele.no

Annonse:

Ta kontakt med Stavangerkontoret.

Deadline:

Nr. 3-2006 = 1. september

Nr. 4-2006 = 20. november

I posten ca. 4 uker etter deadline

Ettertrykk med gjengivelse av kilde tillates.

Redaktør: Kai Christoffersen

Mobil nr.: 930 22 923

E-post: kchristo@c2i.net

Redaksjonen: Arbeidsutvalget

Opplag: 2.000

Trykk: Allservice, Stavanger

Leder

Tariffoppgjøret sentralt og lokalt

Det første jeg vil si noe om i denne lederen er tariffoppgjøret. Det ble som kjent enighet i forhandlingene på Landsoverenskomsten for elektrofagene (LOK) uten å gå veien om mekling. Det var 8 av forhandlingsutvalgets 10 representanter som stemte for resultatet og 2 som stemte mot. De 2 som stemte mot var Karsten Bøe fra Vetco Aibel og Hordaland og meg selv. Grunnlaget for å stemme nei var at det vi hadde oppnådd var for dårlig sett i forhold til de prioriteringene som ble vedtatt på landstariffkonferansen i Ålesund. Spesielt var det mangelen på resultat innenfor § 9 (kortere arbeidstid for reisemontørene), produktivitetsavtalen onshore og produktivitetsavtalen for skip. Avstemmingen er gjennomført med svarfrist den 31. mai til forbundet. Resultatet i Rogaland ble en deltakelse på ca 66 %, hvor 80 % av stemte nei til det anbefalte resultatet. På landsbasis var deltakelsen ca 65 %, hvor 76 % stemte for det anbefalte forslaget. Det sentrale oppgjøret er dermed avsluttet og det lokale gjenstår. Vi har hatt 2 runder med de tillitsvalgte i klubbene angående de lokale forhandlingene som skal avholdes mellom klubb og bedrift. Utfra situasjonen i arbeidsmarkedet og utsiktene fremover er det god grunn til å forvente lokale tillegg som vises igjen på lønns slippen. Det som er vesentlig for å få til et lokalt oppgjør som de fleste er fornøyde med, er at alle både medlemmer og tillitsvalgte bidrar for å få et godt resultat. Vi vil fra fagforeningens være tilgjengelige for tillitsvalgte under de forskjellige forhandlingene i den grad de har behov for det.

Jeg vil gå videre å si litt om de streikene vi har og har hatt i EL & IT Forbundet i forbindelse med årets tariffoppgjør. Først Telenor streiken, mitt inntrykk var at lokalt så var streiken godt organisert og de av medlemmene som var tatt ut var engasjerte og enige i streikegrunnlaget. Resultatet som ble oppnådd etter 19 dager i streik var også betydelig bedre enn før streiken. Det viktigste kravet som man fikk gjennomslag for var etter min mening den såkalte spillavtalen, som skal gjøre det vanskeligere for arbeidsgiverne å redusere vilkårene til arbeidstakerne ved et salg av bedrifter ut av Telenor konsernet. Dette har også betydning for at EL & IT Forbundet skal bestå som et forbund for de medlemsgruppene som var med og stiftet EL & IT Forbundet.

Streiken i EBL og Relacom har i skrivende stund nettopp startet. Jeg vil først starte med at når det er streik må alle som er i jobb være ekstra varsomme slik at ingen blir ufrivillige streikebrytere. En god regel er å heller spør noen ganger for mye enn en gang for lite, hvis dere er i tvil kontakt oss i fagforeningen slik at vi kan avklare om jobben skulle vært utført av de som er i streik.

Hovedkravet til medlemmene i Relacom er høyere lønn. Kravet er en konsekvens av at medlemmene her ligger en god del lavere enn sammenlignbare grupper. Det er etter min mening ett rettferdig krav så oppfordringen er å stå på for å få gjennomslag for kravet. Det er også slik at det er en fordel for alle arbeidstakere i bedrifter som konkurrerer om de samme jobbene at bedriftene ikke konkurrerer på lønns – og arbeidsvilkårene til de ansatte.

Hovedkravet til medlemmene på EBL-avtalen er større innflytelse på de lokale forhandlingene. Medlemmene vi her snakker om er de som er ansatt på energiverkene, i Rogaland er det ca 220 av medlemmene på Lyse Energi som er tatt ut. Kravet om større innflytelse i de lokale forhandlingene er det ikke vanskelig å stille seg bak. Vi på LOK kjenner oss fort igjen og slik sett kunne kravet like godt vært innenfor vår overenskomst. Medlemmene på EBL-avtalen har nok ett enda større behov enn det vi har innenfor overenskomsten. Medlemmene på begge overenskomstene må forberede seg på at streikene kan bli langvarige. Hvis streiken blir kortvarig må det heller tas som en bonus. Felles for både kort og lang strek må være at resultatet er godt når streiken avsluttes.

Landsmøtet i EL & IT Forbundet som skal være i november må jeg og si litt om. Forbundsstyret behandler i skrivende stund forslagene som er innsendt fra klubbene, fagforeningene og distriktene. Det godt over 300 forslag som er innsendt. Landsstyret skal behandle forslagene til landsmøte i slutten av august. Forslagene spenner vidt så det blir spennende å se hvilken retning forbundet tar etter landsmøtet har gjort sine vedtak. Det skal være representantskapsmøte i distriktet den 21. september hvor representantene til landsmøte skal velges.

Tilslutt vil jeg ønske alle en riktig god sommer.

Innhold

<i>Lederen har ordet</i>	2
<i>Redaktørens hjørne</i>	3
<i>Klubbstyrekonferanse</i>	4-5
<i>Politisk kamp om arbeidsplasser</i>	6
<i>PCB holdige lysarmaturer</i>	7-8
<i>1. mai i Sokndal</i>	9
<i>Søkelys på skiftarbeid</i>	10-11
<i>Styrekonferanse i fagforeningen</i>	12
<i>NOPEF og Safe for- handlingene for operatør...</i>	12
<i>Økt lønnsomhet med fliring og fjolling</i>	13
<i>EL & IT forbundets olje- og anleggskonferanse</i>	13
<i>Kurs for medlemmer og tillitsvalgte</i>	14
<i>Melkøya slutten av mai</i>	14
<i>Sudoku</i>	15
<i>Fylkeskonferanse i LO</i>	16
<i>Årsmøte i Rogaland Elektromontørforening</i>	17-20
<i>Kurs i Arbeidsmiljølovens endringer</i>	21
<i>Informasjon fra fag- foreningens utvalg</i>	22
<i>Ingen debatt om norske tilbud i GATS-forhandlingene</i>	22
<i>Informasjon fra utvalgene</i>	23
<i>Hva gjør kommunene?</i>	24
<i>Flaskeinnlevering på Melkøya</i>	25
<i>Årsmøte i distr. Rogaland</i>	27-28
<i>Stafettpinnen</i>	29
<i>Reiseforsikringen...</i>	30

Redaktørens hjørne

Samleskinnen Nr 2-06 er klar for trykking når jeg skriver i min spalte, redaktørens hjørne. Når en arbeider med bladet så er utfordringen å få innholdet interessant og at nyheter er nyheter når bladet kommer i postkassen til medlemmene. For fagforeningen er det en fin måte å få ut mye informasjon og saker som vi syntes medlemmene bør tenke igjennom. Ikke at medlemmene trenger å tenke likt bestandig men at alle som ønsker det ser hva vi som tillitsvalgte i fagforeningen er opptatte av, og hva som skjer i samfunnet og som har konsekvenser for de valgene vi gjør.

Fagforeningen har hatt årsmøte og styrekonferanse som begge er viktige for at styret skal vite om de gjør en god jobb og handler i tråd med flertallets ønsker. Vi har satt av god plass til årsmøte i bladet og forsøkt å gjengi de innleggene som kom på årsmøte vedrørende tariffoppjøret så korrekt som mulig.

Dessverre har det i denne utgaven vært bidragsytere som har sviktet sine oppgaver og det medfører ekstra mye arbeid på en allerede overarbeidet redaktør. Vi har faste uker som er avtalt med posten for utsendelse av Samleskinnen. Dette gir oss meget god rabatt på porto og må overholdes. Vi må derfor holde bladets deadline slik at vi kan få bladet ferdig korrekturlest, trykt og utsendt til de planer som er satt.

Samleskinnen Nr 3-06 er allerede i tenkeboksen og årets vanskeligste blad å bli ferdig med. Dette skyldes selvsagt sommerferien og at det er mindre aktivitet i juni, juli og august måned. Likevel bør vi klare å få spennende bidrag til bladet for det skjer forskjellige aktiviteter i bedrifter og klubber på denne tiden, med turer og annet som kan få en liten oppmerksomhet i bladet. Det bør jo også være andre klubber enn Sønnico i Egersund som er flinke bidragsytere!

Send meg mail med saker som du ønsker vi skal ha i kommende utgaver av bladet og om jeg ikke svarer umiddelbart, så kan det være at jeg er på ferie. Blir borte i hele juli og de tre første ukene av august. Da er det hundestillinger i Sverige som gjelder for mine 2 dalmatinere og 2 Chinese Crested Powder Puff. På mange campingplasser er det trådløst internett og da kobler jeg meg opp for å lese litt norske nyheter og sjekke mail. Ellers er mobilen med, men det er ikke alltid jeg vet hvor den er.

Håper alle lesere også får en fin sommer.

Hilsen Kai Christoffersen

*Fagforeningens styrke,
er din sikkerhet!*

KLUBBSTYREKONFERANSE 8.–9. MAI,

Av: Jørgen Gyland

Første rekke fra venstre: Børge Hansen, Therese Anita Holmen og Thor Otto Eik. Andre rekke fra venstre: Jørgen Gyland, Jarle Johannessen, Tom Ove Lea og Tor Harald Hestnes. Jarle Kvasheim var ikke tilstede da bildet ble tatt.

Den 8. og 9. mai arrangerte vi, montørklubben i Sønico Installasjon Egersund, klubbstyrekonferanse. Målet med konferansen var at nye og gamle styremedlemmer skulle få et innblikk i lover, regler og avtaler. P.g.a. store omstillinger i firmaet de siste årene har det ført til en del slitasje på samholdet og samarbeidet i klubben. Med konferansen ønsket vi og bedre på dette og da vi til daglig er spredt over hele distriktet ville vi finne ut hvordan vi kan ha en god kommunikasjon, styret i mellom og ut til medlemmene.

Hele styret var på plass med klubbleder Therese A. Holmen som konferansens leder.

Resten av styret ser slik ut:

Nestleder	Jørgen Gyland
Sekretær	Børge Hansen
Styremedlem	Jarle Kvasheim
Styremedlem Tele	Tom Lea
Lærlingerepresentant	Tor Harald Hestnes
Vara medlem	Tor Otto Eik
Verneombud	Jarle Johannessen

For at ikke konferansen skulle bli «kjedelig» var det invitert en del gjester til å holde diverse innlegg. Det hele begynte med Distriktssekretæren i LO i Rogaland, Øystein Hansen.

Han tok for seg LOs oppbygging, at det er en paraplyorganisasjon for 24 forbund, deriblant EL & IT Forbundet, at det består av diverse foreninger, avdelinger og klubber. Og har et medlemstall på ca. 840.000 medlemmer totalt. Han gikk også raskt gjennom hvem, hva og hvor på distriktskontoret.

Deretter fortalte han oss om LOs organisasjonsoppsett: SNS – Synlighet, Nærhet og Stolthet. Siden vi er fra Egersund gikk det mest i hva som vil skje der nede. Egersund er en av tre byer i Rogaland aksjonsbåten skal besøke. Dette skjer 13. juni. Det skal legges opp til stor «ståhei», men arrangementskomiteen har ikke hele programmet i boks enda. Sannsynligvis blir det fokusert på HMS med nødetatene representert.

Styret i Distriktet hadde styremøte samtidig som vår konferanse pågikk. Her sitter den nyvalgte lederen i LO i Dalane, Rune Eia. Han kom innom oss og sammen med Jørgen Gyland, som er styremedlem, fortalte de

litt om LO i Dalane. Blant annet at lederen er frikjøpt en dag i uken for å kunne jobbe med å få på beina et LO-senter og rett og slett gjøre LO synlig i Dalane.

Etter en liten pause og frisk luft, for de som trengte det, var det Rolf Bersås, leder av Distriktets tur.

Han tok for seg Forbundets oppbygging med Hans O. Felix som leder og nedover i organisasjonen, Landsstyret med representanter og Distriktsstyret. En del av representantene i Distriktsstyret fikk vi hilst på i løpet av konferansen i og med styremøtet som pågikk samtidig.

Han snakket også om aktivitetene og utvalgene som Distriktet har. Bla. Ungdoms- Pensjonist- og Studieutvalg. Siden vi nettopp har vært gjennom et tariffoppgjør var det meget aktuelt å høre om Forbundets og Distriktets oppgaver i så henseende. Deretter gikk han kort gjennom Landsmøtet og at Distriktsstyret sitter og utarbeider forslag til Landsmøtet.

Så var det Therese A. Holmen sin tur til å fortelle litt om Fagforeningen. Om lederen vår, Øivind Wallentinsen, organisasjonssekretærene og kontormedarbeideren. At Rogaland Elektromontørforening er en meget aktiv fagforening. Vi er de som blir uglesett, fordi vi «står på» kravene våre. Men også de som andre kommer til når de trenger støtte. At vi har diverse utvalg, så som: HMS-, Studie-, Olje- og Installasjonsutvalg. Fagforeningen avholder kurs, møter og konferanser. De dekker en god del av vår konferanse økonomisk. Hun fortalte litt om hva vi kan forlange av fagforeningen og at hvis vi trenger hjelp er både organisasjonssekretærene og lederen meget velvillige.

Før lunsj gikk vi gjennom det vi i Sønnico kaller for Fellestillitsutvalget (FTU). Det er de lokale klubbene, fjorten i tallet, som har lokal forhandlingsrett, men med felles karakter, samt saker som ikke blir løst lokalt behandles av FTU. I FTU sitter en representant fra hver klubb. For klubber med mer enn 40 medlemmer møter 2 representanter. Det blir avholdt ett møte i året, som også er årsmøte, med valg av Fellestillitsvalgt, nestleder, kasserer, sekretær og 2 styremedlemmer.

Etter en god lunsj fikk vi besøk av Hanne Lise Fahsing fra 1881 Klubb Teleservice. I motsetning til oss i Sønnico er de en landsomfattende klubb med 9 avdelinger. Av den grunn var det viktig for dem at klubblederen minst en, helst to ganger i året var ute i avdelingene på medlemsmøter. Alle tillitsvalgte skal informeres og inkluderes i det som foregår. De hadde valgt å ha minst mulig samarbeid med YS og med den bakgrunn hadde de økt medlemstallet med 50 nye medlemmer i 2005.

Når det gjaldt kampen for 1881 skrøt og takket hun for veldig god støtte fra Rogaland. Med bla underskriftskampanjen på nettsiden vår. Selve kampen startet i Namsos før den spredte seg utover landet. I motsetning til mange andre begynte de på toppen, med statsminister Jens Stoltenberg og arbeidet seg nedover i systemet. Det er også et uttalt mål at de tillitsvalgte skal være synlige i den lokale presse. I skrivende stund er en del av dem i streik, men kampen har de ikke vunnet, så den vil de fortsette.

Egil Willy Kristensen kom så ned og fortalte oss om Hovedavtalen og Landsoverenskomsten (LOK). Fra Hovedavtalen gikk han mest inn på § 5, 6 og 9

§ 5 Retten til å velge tillitsvalgte

§ 6 Arbeidsgiver og tillitsvalgtes rettigheter og plikter

– Begge parter representanter

– Tillitsvalgtes arbeidsforhold

– Tjenestefri

– Respekt for hverandre

§ 9 Informasjon, samarbeid og medbestemmelse

– Samarbeidsmøter (§ 9 – møter)

Så gikk han inn på LOK'en som er en avtale mellom EL & IT Forbundet og TELFO. Vi har ca. 10.000 som bruker den som tariffavtale. Vi konsentrerte oss mest om § 3 som gjelder lønn, men også litt om § 7 ordinær arbeidstid § 8 overtid og § 17 inn og utleie. Var innom de andre paragrafene også men hovedtyngden ble lagt på disse.

Etter dette var dagens program unnagjort og vi gikk på hotellet for å gjøre oss klar til middag og sosialt samvær.

Dag 2 startet med Øivind Wallentinsen og tariffoppgjøret 2006 og lokale forhandlinger. Han gikk gjennom hva som ble prioritert på Landstariffkonferansen og hva som ble resultatet i forhandlingene. Av den grunn også hvorfor fagforeningen råder oss til å stemme nei. Når du leser dette har vi et resultat av uravstemningen og jeg håper, uansett resultat, at vi er den foreningen med størst oppslutning.

Når det gjelder lokale forhandlinger og forhandlinger generelt, fortalte Øivind om individuell avlønning, vår påvirkning av arbeidsgivere – som respekt for hverandre, organisering og arbeidsmetoder, virkemidler for å få gjennom sin vilje, tvist og hva som skjer ved en tvist.

Fortsettelse side 11

Politisk kamp om arbeidsplasser

Av: Kai Chistoffersen

Hva er forskjellen på Stoltenberg regjeringen og Bondevik regjeringen, når ingen av dem er i stand til å redde lønnsomme arbeidsplasser?

Rolf Bersås har vært mye i media i denne saken som leder av LO i Stavanger og Omegn. Han er forbannet slik alle på verkstedsavdelingen til SAS Braathens på Sola er det. Å få arbeidsplassen nedlagt når den går med overskudd og gjør meget bra arbeid er umulig å forstå. En må sikker være politiker eller næringslivstopp for å skjønne disse valgene.

De rød-grønne kritiserte Bondevik-regjeringen for ikke å ha noe i verktøykassa. Det er sannelig ikke mye i smykkeskrinet til næringsminister Odd Eriksen (Ap) heller, sier Bersås.

Denne saken har fått stor oppmerksomhet og det er mange som vil hjelpe da ansatte i SAS Braathens og lørdag 10. juni ble det holdt markering i Stavanger med 1.500 tilhørere. EL&IT Distrikt Rogaland og Rogaland Elektromontørforening har engasjert seg og vil gjøre sitt til at saken for den oppmerksomhet den fortjener.

Fellesforbundet svikter på nytt sine medlemmer!

Til tross for en massiv støtte til de 265 Braathens-ansatte på Sola Flyplass fra fjern og nær, vil ikke medlemmenes egen fagforeningsleder Kjell Bjørndalen støtte de ansatte. Dette ble klart på et møte mellom de tillitsvalgte og Bjørndalen på hans kontor i 8. juni. – Jeg trodde fagbevegelsen var til for arbeiderne. Vi er dypt skuffet, sier klubblleder Simen Wiull som fronter Sola-aksjonen.

Kampen forsetter

De ansatte kommer til å kjempe videre mot nedleggelsen og alle medlemmer må delta på de aksjoner, markeringer som arrangeres. Neste gang kan det være din lønnsomme arbeidsplass noen vil nedlegge.

PCB holdige lysarmaturer

Av: *Svenn Åge Johnsen/Bjørn Inge Sæbø*

Teknisk Bureau har hatt arbeid med PCB og formidler her deres erfaringer med dette farlige stoffet.

Svenn Åge Johnsen.

I løpet av de siste årene har vi på TB hatt i oppdrag å skifte ut armaturer med PCB kondensatorer. Oppdraget er av stort omfang etter retningslinjene som ble vedtatt noen år tilbake. De første skiftene ble utført med lite respekt for det farlige innholdet i kondensatorene. Arbeiderne og bedriften var tildels uviten om risikoen man utsatte seg for ved bytte av slike kondensatorer.

Men i den senere tid har det vært mer fokus fra media, når det gjelder PCB.

Under et oppdrag på en skole, stengte arbeidstilsynet en svømmehall og tilhørende garderober. Det var mistanke om lekkasje i kondensatorene i disse områdene. Arbeiderne ble av den grunn bekymret over hva de egentlig utsatte seg for. Og det ble

ikke mindre bekymringer da SFT dukket opp på skolen. I påvente av rapporten fra SFT tok arbeiderne kontakt med bedriften, for å få en avklaring på hva de utsatte seg for. Bedriften tok kontakt med bedriftshelsetjenesten, som konkluderte med at dette var et stoff man skulle behandle varsomt. Helseeffekter var mulig skade på forplantningsevnen, immunsystemet, nervesystemet, hormonbalansen, leverfunksjonen, nyrene. Arbeiderne fikk også vite at det var flere eksponeringsveier, deriblant, innånding av støv og damp, hud-opp-tak ved kontakt og ved svelging.

Bedriften innså at de hadde tatt litt for lett på PCB problematikken, som de fleste andre, av ren uvitenhet. Etter rapporten fra helsetjenesten og SFT hadde kommet, ble det laget retningslinjer på bedriften, om hvordan man skulle jobbe MED og UTEN PCB lekkasjer. Men da kan man spørre seg om hvordan man oppdager en PCB lekkasje, før det er for sent (man må jo opp i lampen for å konstantere en lekkasje).

Arbeiderne jobber i dag med hansker og munnbind. Bli det oppdaget en lekkasje er instruksjonen å kontakte et spesialfirma for denne type jobber.

Det kan virke som om både vi arbeidere og eiere ikke har full nok opplæring og oversikt, om hvor farlig dette stoffet er som vi omgir oss med i hverdagen.

PCB fantes ikke på kloden for nitti år siden. I dag finner man spor av dette stoffet i jordsmonn og på havbunnen, i planter, i dyr og i mennesker over hele verden.

PCB er et industrikjemikalie som ble utviklet på 20-tallet. På grunn av sine enestående egenskaper ble det brukt i en rekke produkter som skulle gjøre hverdagen enklere i velstandsøkningen etter siste verdenskrig. Disse produktene, som omfattet selvkopierende papir, elektronisk utstyr, byggprodukter og annet, avga PCB til omgivelsene mens de var i bruk. Når de ble kastet, utgjorde de en varig forurensningskilde.

Skadevirkninger

På seksti og syttitallet ble de første skadevirkningene synlige på dyr. Senere er det kartlagt alvorlige konsekvenser også for menneskers helse. Derfor bedømmes PCB som en av verdens farligste miljøgifter, og i Norge står stoffet på listen over prioriterte miljøgifter der utslippene skal stanses innen år 2005.

Egenskaper

PCB er i sin naturlige form et oljelignende stoff med god isolasjonsevne, lang holdbarhet, lav brennbarhet og god kjøleevne. PCB brytes langsomt ned, og har derfor meget lang oppholdstid i naturen. PCB-stoffene har følgende egenskaper:

Fettløselig: PCB-molekylet kan fraktes gjennom vann og luft, men det binder seg først og fremst til fettvev.

Bioakkumulasjon: Ettersom PCB binder seg til fett, vil konsentrasjonen i et levende individ være større enn i dets omgivelser. En fisk inneholder altså mer PCB enn vannet den svømmer i.

Lang oppholdstid: PCB har stor motstandskraft mot biologisk eller kjemisk nedbrytning. Når miljøgiften er tilført omgivelsene, brytes den svært langsomt ned av naturlige prosesser.

Kondensator med PCB innhold.

Biomagnifikasjon: PCB vandrer gjennom næringskjeden, ved at rovdyret «samlar opp» PCB innholdet fra byttedyrene sine. Selen får derfor høyere konsentrasjoner enn fisken den spiser. Inntak av animalsk fett kombinert med lang levetid (som hos mennesker og isbjørn) gir mulighet for oppkonsentrering av PCB.

Gjennomtrengende: Inntak av animalsk fett er den viktigste PCB kilden hos mennesker. I tillegg kan man få i seg PCB gjennom huden (ved berøring av PCB holdig mate-

riale) og via åndedrettet. Den som puster inn forurenset luft, virker som en luftrensner: Luften man puster ut igjen, er renset for PCB.

Konsekvens

Man regner med at det er produsert om lag 2 millioner tonn PCB i forrige århundre. En del av dette er forbrent på forsvarlig vis, en del er i produkter som omgir oss, mens resten har havnet i kretsløpet. Resultatet er at dyr og mennesker vil bli eksponert for disse stoffene i generasjoner fremover.

Ettersom PCB er spredd over hele kloden, har alle mennesker sannsynligvis noe PCB lagret i fettvevet. Paradoksalt nok har man funnet de største konsentrasjonene i befolkningsgrupper på Grønland, langt unna produsentene og utslippskildene.

Hovedkilden til PCB opptak for mennesker er føden. Gjennom fete animalske produkter får vi i oss mengder som ligger tett opp til den anbefalte maksimaldosen. De viktigste fødevarer i denne sammenheng er henholdsvis fisk, melk, kjøtt og egg. Mennesker som spiser mye fet fisk, kan overstige den anbefalte maksimaldosen. Derfor er det gitt anbefaling til svenske kvinner om begrenset inntak av fet fisk fra Østersjøen. I Norge er det innført kostholdsrestriksjoner for fiskeprodukter fra en rekke områder med høye forekomster av PCB.

PCB kan også tas opp i kroppen gjennom hudkontakt og innånding. Arbeid med PCB holdige produkter skal derfor gjennomføres med den største varsomhet, og med godkjent verneutstyr.

PCB er en langsomt virkende miljøgift. Til tross for liten akutt giftighet, gir PCB skumle langtids-effekter.

Blant de mest kjente effekter er:

- Hud påvirkning (Kloracne)
- Økt kreftrisiko
- Nedsatt immunforsvar
- Reproduksjonsforstyrrelser
- Nevrologiske forstyrrelser

Hormonhermende

PCB kan selv i ørsmå konsentrasjoner etterligne kroppens hormoner og skape kaos i den kjemiske balansen som utvikler et foster fra unnfangelse og til fødsel. Mye tyder på at PCB forstyrrer den kroppslige og mentale utviklingen hos barn.

PCB og dioksiner

PCB er mindre giftig enn dioksiner, men fins i større doser. De dioksinlignende PCB variantene opptrer i så

høye konsentrasjoner at de utgjør en like alvorlig helse- risiko som dioksiner.

Generasjoner

PCB lagres i kroppens fettvev. I og med at det brytes svært langsomt ned, vil man normalt lagre det livet ut. Det er et tragisk faktum at kvinner gir PCB videre til sin førstefødte, gjennom fettstoffet i morkaken og i morsmelken. Mye tyder på at fostre og diende barn får i seg høyere konsentrasjoner PCB enn voksne.

Er bygg med PCB farlige å oppholde seg i?

Det er kjent at PCB holdige materialer avgir PCB til luft, og «smitter» til omkringliggende materialer. Målinger har vist forhøyet nivå av PCB i inne klima. Det fins imidlertid ingen kjent undersøkelse som fastslår økt risiko for helseskader som følge av dette.

Vanskelig å fastslå

Det er foretatt relativt få studier av sammenhengen mellom lufteksponering og belastninger. Slike undersøkelser vanskeliggjøres også fordi PCB stort sett bare har langtids effekter. Når en helseskade oppstår flere tiår etter eksponering, er årsakssammenhengen vanskelig å bevise.

Ingen panikk

Myndighetene i Norge har ikke anbefalt spesielle tiltak for å fjerne PCB holdige isolerglassruter, betong eller fuger fra norske bygg. Holdningen er at det ikke utgjør et helseproblem så lenge det «står i ro.» Det er først når det skal fjernes at det kan oppstå skader på helse og miljø.

Nye kilder

Nylig er det oppdaget PCB også i murpuss. Det vil bli iverksatt undersøkelser med tanke på mulige helsefare som følge av dette.

1. mai i Sokndal 2006

Av: Therese Anita Holmen

Tradisjonen tro startet dagen med 1. mai frokost i Sanitetens lokaler på brannstasjonen. Det var ca 30 stk som deltok på frokosten, med stort og smått. Vi koste oss med frokosten, med kaffe og kaker attåt og selvfølgelig mye godt «radl».

Diktet VI MÅ IKKE GLEMME (sign «Spolen») ble lest opp av undertegnede. Det var mange gode tilbakemeldinger på at det var få velvalgte ord som sa veldig mye. Journalisten som var til stede fra Dalane Tidende kommenterte diktet i avisen i ettertid, som et dikt til ettertanke.

Det var 1. mai gudstjeneste i kirken til vanlig kirketid. Musikkorpset spilte ved flere anledninger, utenfor Solbø sykehjem og ved bekransningen av Gruvearbeidermonumentet. Bekransningen ved Gruvearbeidermonumentet var ved Frank Toks fra Sandbekk Gruvearbeiderforening.

Eirin Sund hold tale for dagen i Soknatun, hvor det var et godt oppmøte frå «bygdo åkkas» og enkelte kom reisende fra andre kommuner rundt om i Dalane.

Tradisjonell kapitalisme;

Du har to kuer. Du selger den ene, og kjøper en okse. Horden forøker seg og økonomien vokser. Du selger dem og kan pensjonere deg på gevinsten.

Amerikansk kapitalisme;

Du har to kuer. Du selger en og tvinger den andre til å produsere like mye melk som fire kuer. Du blir overrasket når kuen dør.

Enron type kapitalisme (eller nyklassisk amerikansk kapitalisme);

Du har to kuer. Du selger tre av kuene til ditt børsnoterte selskap ved hjelp av kredittbrev som din svoger har ordnet i banken. Så gjennomfører du en «debt/equity SWAP with an associated general offer», slik at du får alle fire kuene tilbake med et skattefradrag for fem kuer. Melkerettighetene for seks kuer overføres via en mellommann til et selskap på Cayman Island som i hemmelighet eies av eieren av aksjemajoriteten i selskapet ditt, som selger rettighetene til alle syv kuene til ditt børsnoterte selskap. I årsrapporten oppgis det at selskapet eier åtte kuer og opsjon på ytterligere en ku. Selg en ku for å kjøpe en amerikansk president som gjør at du har ni kuer igjen. For beregning av balansen, kontakt Arthur. Staten kjøper kuene dine.

Fransk Kapitalisme;

Du har to kuer. Du streiker for å få tre.

Hovedtaler Frank Toks.

Japansk kapitalisme;

Du har to kuer. Gjør dem om til en tiendedel av en normal kus størrelse, som produserer tyve ganger så mye melk. Så utvikler du en smart-ku-serie som du kaller for Kokimon og markedsfører den over hele verden.

Singapore kapitalisme;

Du har to kuer. De tygger gress. De blir arrestert fordi politiet tror de tygger tyggegummi.

Britisk kapitalisme;

Du har to kuer. Begge er gale.

Norsk kapitalisme;

Du har to kuer. Du er gal.

Italiensk kapitalisme;

Du har to kuer. Men du vet ikke hvor de er. Du tar lunch.

Spansk kapitalisme;

Du har to kuer. Du selger kuene til en turist... «Special price for you, my friend»

Søkelys på skiftarbeid

Fra Arbeidervern av Anne Guri Rodvang

Hva betyr skiftende arbeidstider og nattarbeid for helsa vår, for prestasjonene våre og for risikoen for feil og ulykker i arbeidslivet?

Stadig flere av oss blir skiftarbeidere – innen produksjon, omsorg og varehandel.

For mange av oss betyr det en arbeidsdag som faller utenfor det sosiale mønster. Vi har ikke fri. Vi jobber – eller sover, for nattskiftene krever sitt. Vår døgnrytme faller utenfor fellesskapets, og for mange av oss vil døgnrytmen skifte – fra dag til dag eller fra uke til uke. Hva betyr skiftende arbeidstider og nattarbeid for vår fysiologiske funksjoner og hvilke konsekvenser har det for våre prestasjoner og for risikoen for feil og ulykker i arbeidslivet?

«Nattarbeidere vil alltid yte dårligere»

Ser og hører dårligere

Professor Torbjørn Åkerstedt ved Karolinska Institutet i Stockholm er blant verdens fremste forskere innen natt og skiftarbeid og kan bekrefte at dagens arbeidsliv er langt mindre klokkebundet enn før. Vi har fleksitid, kjernetid, halvdagsjobb, helgedagsjobb, kveldsskift og nattarbeid, beordret overtid, selvvalgt overtid og komprimert arbeidstid med mer fritid for øye. Imens tikker den biologiske klokken, for den finnes, er plassert nær synsnerven og er synkronisert med dagslyset, slår professoren fast. Det er nemlig meningen at vi skal sove om natten. Hvis vi i stedet er på jobb, bør vi være klar over at vi da både ser og hører dårligere. Også luktesansene er svekket om natten. Det er særlig timene før midnatt at våre sanser er svekket. Nattarbeidere vil alltid yte dårligere enn dagarbeidere. Det gjelder både fysisk og mentalt, hevder han.

Oppstykket søvn?

I tidligere tider lå man mye lenger i sengen. Uten elektrisk lys hadde man kanskje ikke så mye annet å gjøre, sier Åkerstedt, og minner om at den dype søvnen, den får vi de første timene i sengen. Derfor er det heller ikke så farlig med de siste timene. Vi kan klare oss uten dem. 7 timer er vårt gjennomsnittlige søvnbehov og det er pr døgn i strekk. Men vi kan også klare oss med 5 timer dersom vi kompensere for tapte søvntimer i helgene. Det går, sier Åkerstedt og hevder det er like uheldig å sove for mye som for lite. En løsning, sier han, er å stykke opp søvnen. Det er en effektiv måte å sove på. I virkeligheten sover de fleste innimellom på nattskift, men de vet det ikke selv. For tiden er såkalte «høneblunder» under utprøving. Det

kan for noen bli et hjelpemiddel til å mer ut av arbeidsdagen eller natten.

«Sover, men de vet det ikke selv»

Jobber man konsekvent om natten, sover man bedre enn om man stadig skifter rytme. Men noen god løsning er det likevel ikke, for vi blir gjerne dagmennesker igjen i helgene og kommer dermed på utur. Noen mestrer nattskift bedre enn andre. Derfor burde nattarbeid vært valgfritt heller enn tvang.

Velg mormor som sjåfør!

Det er vanskelig å måle skiftarbeidets effekt på ulykkesfrekvensen innen industrien. Jobben der er så styrt av systemer og maskiner i transportsektoren, derimot, er risikoen for å komme ut for en ulykke hele 30 prosent større om natten enn i morgentimene. Kl 05.00 er et spesielt ulykkesutsatt tidspunkt og risikoen er størst for menn. Sitt ikke på med en 20 åring om natten kl 05.00. Velg heller hans mormor som sjåfør, råder Åkerstedt.

I Sverige har halvparten av alle leger en vaktordning som til nå har kunne medføre opp til 32 timers vakter, i blant avbrutt av korte søvnperioder. Kliniske tester har vist at på slike lange vakter har legene tydelig nedsatt prestasjonsevne og langt større risiko for forhastede diagnoser og feilbehandling.

Hjerte og mage tar støyten

Mennesker med skiftarbeid har høyere risiko for hjerte/kar sykdommer enn andre. Etter 10 – 20 år er risikoen nær 50 % høyere enn hos resten av befolkningen, kan Åkerstedt fortelle.

Etter 5 – 6 år som skiftarbeider øker også sjansen for fordøyelsesproblemer i form av mage og tarmsykdommer. Grunnen kan være at skiftarbeid ofte fører til et dårligere kosthold. Det blir mye småspising. Spiser man mye om natten, lagrer man mer fett og det er mer overvekt blant nattarbeidere enn hos dem som jobber om dagen. De får også et høyere blodfettnivå.

Åkerstedt etterlyser undersøkelser som kan påvise hvilket kosthold man bør anbefale nattskiftarbeidere. Bør det være biff eller grøt om natten? Dette vet vi for lite om. Dessuten skulle vi gjerne vite mer om hvorvidt nattarbeid har betydning for depresjoner, kreft, sykefravær og svangerskapseffekter.

Søvnen avgjørende

Mens noen mennesker takler skiftarbeid bra, blir det et stort problem for andre. Generelt er ca 8 % av oss negative eller svært negative til skiftarbeid. Problemerkene dukker gjerne opp det første året. Det er da ikke kjønn, familieforhold, alder eller om man definerer seg som A eller B menneske som avgjør innstillingen til skiftarbeid; heller ikke stress eller fysisk arbeidsbelastning. Det som skiller de negative fra de positive har med tretthet og dårlig søvnkvalitet å gjøre. Noen av oss har mindre evne til å sove til feil tid på døgnet.

Om søvn vet vi også at den forringes med alderen. Det gjelder spesielt menn. Dessuten vet vi at tidlig oppstandelse gir urolig søvn og forringer søvnkvaliteten. Det gjør også såkalt hvilende vakt.

Tidlige morgener lar seg heller ikke kompensere med å legge seg tidlig. Det er både fysiologiske og sosiale grunner til at man ikke får sove kl 21.00.

Råd om skiftarbeid

Det vi trenger, sier Åkerstedt, er praktiske råd for å leve med skiftordninger – når det gjelder mat, søvn og trening. Selv har han dette å anbefale: Gi den enkelte medarbeider innflytelse over arbeidsfordelingen. Unngå mer enn 48 timers arbeidsuke og legg inn såkalte høneblunder, spesielt ved nattarbeid. Dessuten er det en fordel om skiftene varierer «medsols». Det vil si at etter å ha jobbet morgenskiift, bør man gå over til ettermiddagsskiift, og så ende opp med nattskiift.

Fortsettelse fra side 11

Under lokale forhandlinger mente han at vi bør kreve sentrale krav som ikke ble innfridd: 100 % hele helgen, 11 timer betalt hviletid, velferdspermisjoner – tannlege og 14 dagers betalt pappapermisjon, vaktavtale og generelt lønnstillegg.

Også et mobilt tillegg som følge av skatt, men det må ikke blandes med lønn.

Resten av tiden frem til lunsj var avsatt til diskusjoner innad i klubben/styret. Så som forhandlingsutvalg og arbeidsutvalg i klubben. Sønnico har avtale med Tele-nor og vi har dermed en stor Tele avdeling. Skal vi ha eget forhandlingsutvalg for Tele? Vi gikk gjennom AMU og Opplæringsutvalg. Vi diskuterte om klubben var riktig organisert for å ivareta alle medlemmenes interesser. Favner vi Tele avdelingen også?

Etter lunsj var tiden avsatt til John Helge Kallevik og klubbens handlingsplan. På klubbstyrekonferansen som fagforeningen arrangerte i Egersund i fjor, var vår klubb representert med tre personer. Temaer på den konferansen var:

- Organisasjon
- HMS
- Verving
- Avtaleverk

«Kl 05.00 er spesielt ulykkesutsatt tidspunkt»

Åkerstedt har også tro på lysbehandling som hjelp mot nattretthet, men dette er bare på eksperimentstadiet i Europa.

Mitt eget valg, sier Åkerstedt, ville være tre tolvtimersskift etterfulgt av fire fridager. Det gjelder både dag og nattarbeid. Hvis arbeidsbelastningen er moderat, kan 12 timers skift gi bedre helse, avhengig av arbeidets art og den innflytelse man selv har på utførelsen. Lange skift gir også færre arbeidsreiser, færre arbeidsdager og flere fridager. Fridager er bedre enn kortere arbeidsdag, mener han. Men fridagene må komme i tilknytning til arbeidsøktene, ikke to uker etter. Dessuten er det viktig at man kan ta pauser og det bør ikke være mindre enn 11 timer mellom skiftene.

Eldre mennesker klarer bedre tidlig skift enn de unge gjør, men unngå morgenarbeid som starter før kl 06.00. unngå ekstremt lange skift og spesielt doble-skift og spre fridagene i stedet for å samle dem opp til lange ferier, er Åkerstedt sine råd.

Avvikelse fra dagarbeid medfører en viss helse og ulykkesrisiko, slår Åkerstedt fast. Men ansvaret for sikkerhetskonsekvensene må ligge hos den som er ansvarlig for skiftplanen, nemlig arbeidsgiver. Og han har også plikt til å ha den nødvendige kompetanse.

Våre tre representanter kom frem til 3 punkter på hvert tema som de syntes var viktige/problemfylte og som John Helge tok utgangspunkt i på vår konferanse. Vi diskuterte hvert tema og punkt, om hvordan vi kan løse problemet og opprettholde viktigheten i emnet/punktet.

- Hvordan få opp engasjementet blant medlemmene
- Hvordan få HMS høyere på dagsorden
- Hvordan få flere medlemmer
- Hva man har, både krav og plikt til å gjøre som arbeidstaker ifølge lover og avtaler

Ut fra en liste på 7 punkt som ble satt opp mot slutten, skulle hver deltaker si to ting de brenner for. Det endte opp med 3 punkt vi brant for:

- Engasjement blant medlemmer
- Rettigheter – Lov og Avtaleverk
- Lønn – Generelt

Før vi pakket sammen var det tid for evaluering. Selv om det var mye informasjon og input for oss alle, er vi enige om at vi hadde både lært noe og hatt nytte av konferansen. Selv om en ikke husker alt som ble sagt akkurat nå, vil det ligge i bakhodet og dukke frem når det trengs.

Til slutt vil jeg og resten av styret takke Therese A. Holmen for en vel utført konferanse. Både når det gjelder planlegging, innhenting av gjester og smertefri gjennomføring.

Styrekonferanse i fagforeningen

Av: Kai Christoffersen

Fagforeningens årlige styrekonferanse ble holdt i Kristiansand den 4 til 6. april på ærverdige Ernst hotell.

Det har etter hvert blitt en tradisjon i fagforeningen å holde styrekonferanse på våren, da representantskapet er holdt og nye tillitsvalgte er valgt. For at alle i fagforeningsstyre skal ha like forutsetninger om hvordan spilleregler og behandling av saker foregår, så holdes det en styrekonferanse med en overnatting eller to.

En ønsker ikke å bruke for mye tid på å reise bort men det er viktig å samles om det sosiale. På grunn av pris og kort reisetid ble i år Kristiansand valgt og ingen i styret led noen nød, da hotellet hadde meget god mat og hyggelig atmosfære.

Den første dagen ble flere tunge saker behandlet som innholdet i Samleskinnen med fordeling

av oppgaver og fagforeningens regnskaper. I tillegg hadde styret en lengre diskusjon om styreform og de forskjellige oppgavene som styret har.

Som sosialt bidrag på konferansen var billetter til Norges håndballkamp mot Ungarn ordnet på forhånd til de som ønsket å se sportslige aktiviteter i Gimlehallen.

Andre dag hadde mange saker på dagsorden men av de viktigste kan nevnes EL&IT Forbundets Landsmøte, Tariffoppjøret 2006 og fagforeningens hovedmål med underpunkter. Når vi så holdt styrekonferansen i Agder fylket, så var også fagforeningen i Kristiansand invitert til betraktninger rundt landsmøte og tariffoppjøret.

Siste dag hadde også mange sa-

ker og for de nye i styret var det nok en overraskelse at en har så mange saker til behandling. Informasjon om tjeneste direktivet var av de lettere sakene og evaluering av fagforenings årsmøte føyde seg inn i denne kategorien. LO fylkeskonferanse, årsmøte i lokale LO avdelinger og eventuelt salg Folkets hus i Haugesund var orienteringssaker. Det videre arbeidet med Arbeidsmiljøloven ble diskutert grundig og også fagforeningens hjemmeside fikk stor oppmerksomhet.

Selv etter tre dager med mange lange og gode diskusjoner var det vanskelig å bryte av for hjemreise, men tog billetter var bestilt og en svært god konferanse kunne avsluttes i nydelig sommervær.

NOPEF og Safe forhandlingene for operatør, boring og forpleining

Fjerning av 7.71 % trekket sto sentralt i oppgjøret. Totalt gir oppgjøret 4.5 % årslønnsvekst

I gjennomsnitt representerer bortfall av trekket kr. 37 637,- For de ansatte i entreprenørbedriftene utbetales også et etterslep som de operatøransatte fikk utbetalt i fjor på kr. 10 090.

NOPEF og SAFE

ble tidlig enig om å samarbeide under dette oppgjøret, det samarbeidet er nå kronet med et godt resultat.

– I Statoil er vi godt fornøyd

med oppgjøret sier Dag Unnar Mongstad i NOPEF og Tor Stian Holte i Safe. Det som er tragisk er at Lederne sa nei til et tillegg på 2,71% i forkant av oppgjøret. Da ville vi ha hatt dette i tillegg til slik som de fortsatt har i Hydro.

Enighet om å fjerne 7,71 % tillegget

Partene er nå enig om å fjerne 7,71 % tillegget, som utgjør forskjellen mellom 2-3-2-4 og 2-4 ordningen, samt å øke satsene på lønsmatrisen med kr 10 090,-.

Økt lønnsomhet med fliring og fjolling

At moro er lønnsomt er ikke bare en påstand men fakta. Hele 8 av 10 bedrifter kan bedre lønnsomheten dramatisk gjennom å vitse, fjolle og flire på arbeidsplassen. Glede og humor er et sentralt middel til bedre kommunikasjon og samarbeid som gir resultater viser en ny undersøkelse.

Begeistringsekspertene Trond Haugen og Jon Morten Melhus har gjennomført en landsdekkende

undersøkelse for å sjekke begeistringsnivået. De mener det er et lederansvar å sørge for at vi flirer oss til suksess. Undersøkelsen dokumenterer at med latter og glede øker trivselen, sykefraværet reduseres og produktiviteten øker. Den viste klare sammenhenger mellom begeistringsbedriftene og faktorer som produktivitet, lønnsomhet, og kundelojalitet. Altså, humor slår direkte ut på bunnen!

EL & IT Forbundets Olje- og anleggskonferanse

Scandic Bergen Hotell 27.-29. september 2006

Forbundets Olje og Anleggskonferanse holdes i Bergen i september og tillitsvalgte/klubbene bør forberede seg på denne med hvem de vil forslå som deltakere og ikke minst sakene som skal behandles.

Konferansen har blitt meget god og det er flere interessante tema som er aktuelle for offshore og reiselivet. Her er noen av de sakene det arbeides med, som en ønsker å sette på dagsorden til konferansen i september:

- **Tariffpolitisk beretning fra Olje- og anleggsutvalget.** Av Trond Løvtakken.
- **Evalueringsrapport av Tariffoppgjøret 2006.** Av Karsten Bøe.
- **Petroleumsvirksomhet i nordområdene – Næring eller miljø?**
Finn Roar Aamodt, Statoil (næring)
Unni Berge, Bellona (miljø)
Øyvind Lauridsen, Oljedirektoratet

- **Rotasjonsordninger på land.**
- **Hva er viktigst helse, miljø eller sikkerhet?**
Miljø v/Atle Teigland, konserntillitsvalgt LO, Aker Kværner ASA
Sikkerhet v/Øyvind Lauridsen, Petroleurstilsynet
Helse v/Alvhild Alette Bjørkum, dr. scient., fysiolog, Høyskolen i Bergen
- **Innleieutfordringer og organisering av utenlandske arbeidstakere**
Trond Løvtakken, EL & IT Forbundet
Dansk El-Forbund
Svensk El-Forbund

Det vil også bli satt av tid på konferansen til gruppearbeid.

De klubber som ønsker å innstille på deltakere til konferansen må sende forslag på sine kandidater til fagforeningen innen fredag den 18. august.

Kurs for medlemmer og tillitsvalgte

21.–23. mars 2006

Av John Helge Kallevik

Kurs for medlemmer og tillitsvalgte ble avholdt 21.–23. mars 2006. Målet for kurset er å gjøre medlemmer og tillitsvalgte bedre i stand til å fylle oppgaven som tillitsvalgt og forhandle med arbeidsgiverne. I tillegg til å øke medlemmenes og tillitsvalgtes kompetanse innen avtaleverket, organisasjonen.

Vi spurte noen av kursdeltakerne hvorfor de meldte seg på kurset og om kurset har svart til forventningene. Samtidig om de er fornøyd med måten kurset ble gjennomført på. Ikke minst om det er denne kunnskapen de trenger for å utføre sine verv i klubbene.

Jan Grønvold fra fagforeningen i Trondheim:

Hvor arbeider du?

For tiden arbeider jeg på Ormen Lange anlegget for Elpro Industrier AS.

Er du tillitsvalgt på din bedrift?

Jeg er valgt som kasserer i klubben.

Hvorfor meldte du deg på kurset?

For å lære mer om overenskomsten og forhandlingsteknikk.

Har kurset svart til dine forventninger?

Ja. Hele kurset var godt organisert og spennende.

Ble kurset gjennomført etter dine ønsker, eller savnet du noe?

Kurset ble gjennomført bra, men jeg har mye å lære ennå.

Kunne du tenkt deg å ta flere kurs, i tilfelle hva?

Så jeg vil gjerne ta flere kurs.

Øystein Østvold fra NSI Haugesund:

Er du tillitsvalgt på din bedrift?

Ja, jeg er nyvalgt klubbleder.

Hvorfor meldte du deg på kurset?

For å lære mer om Landsoverenskomsten, hovedavtalen og forhandlingsteknikk.

Har kurset svart til dine forventninger?

Kurset har vært spennende og det har vært interessant.

Ble kurset gjennomført etter dine ønsker, eller savnet du noe?

Ja, jeg lærte nye ting her. Fikk innblikk i det meste som skal skje og hva en tillitsvalgt skal gjøre. Savnet nok litt mer av forhandlingsteknikk.

Kunne du tenkt deg å ta flere kurs, i tilfelle hva?

Ja, det kunne jeg. Da mer i fordypning.

Harald Egeland fra Rønning Elektro i Stavanger:

Er du tillitsvalgt på din bedrift?

Ja jeg er nyvalgt i klubbstyret.

Hvorfor meldte du deg på kurset?

For å få innblikk i organisasjonsarbeid.

Har kurset svart til dine forventninger?

Ja absolutt.

Ble kurset gjennomført etter dine ønsker, eller savnet du noe?

Ja. Jeg savnet ingenting.

Kunne du tenkt deg å ta flere kurs, i tilfelle hva?

Ja, jeg kunne tenkt meg å melde meg på et videregående kurs. Da gjerne med utdyping i enkelte ting.

Deltakere på tillitsmannskurset.

Melkøya slutten av mai

Av: Morten Ravn Hagen

Det er i skrivende stund slutten av mai og her oppe er vi ca 1950 stykk til en hver tid som jobber for Aker Kværner kontrakten.

Dette er en stor del av det totale her på Melkøya. Vi på Elektro er ca 450 stykk til en hver tid.

Vi er nå inne i tiden uten mørke bare lys hele døgnet, og det har både fordeler og ulemper. Det er selvfølgelig en fordel for de som jobber nattskift og det er *meget godt* med rullegardiner.

Vi har akkurat hatt siste stemmeinnsamling og det som er tilbakemeldingen er at hvorfor er det bare Rogaland som informerer hva kravene og var. Jeg har fått mange tilbakemeldinger fra medlemmer fra andre distrikt som bare har fått resultatet. Det gjør at mange har fulgt andre distrikts innstilling om å stemme ja da de ikke viste nok om utgangspunktet.

Så mitt forslag blir at fra nå av står den objektive Fagforeningen

Rogaland for infoen om Tariffopp-gjørene til hele landet, for fremtiden. Dette må vel være en smal sak å få gjennom på Landsmøtet.

Her oppe har vi folk fra hele landet og tre fire andre land på E/I/T. Samarbeidet ser ut til å gå godt. Vi

har god dialog med de enkelte og det ser ut til at de aller fleste trivs her oppe (Norske og utenlandske).

Vil på vegne av alle i Aker Kværner kontrakten ønske alle medlemmer med familie og venner en god sommer samt en fortjent ferie.

SUDOKU

			9	7	4	5		
8		1		2	6	7		
	9	5						
3			6			4		
	6						9	
		7			8			3
						1	4	
		2	8	6		9		7
		8	7	4	5			

Rett svar på Sudoku sendes:

Rogaland Elektromontørforening, Lagårdsveien 124, 4011 Stavanger.

Eller bruk E-post: firmapost@rele.no

Det trekkes en vinner som får 10 skrapelodd i premie.

Vinner Sudoku i forrige nr ble: Stein Roar Thomassen.

Bjørn Y. Sørensen, Nils Trones og Tina H. Hjelseth tydet magic eye i forrige nr. Løsningen var et helikopter.

Fylkeskonferansen i LO Rogaland

Av: Therese Anita Holmen

Fylkeskonferansen 23.–24. mars 2006 på Rica Maritim Hotell i Haugesund.

Høsten 2005 ble jeg oppnevnt som medlem i LO s familie- og likestillingsutvalg i Rogaland, og ble derfor invitert som gjest til Fylkeskonferansen i LO. Jeg har ikke tidligere deltatt på Fylkeskonferansen, så invitasjonen takket jeg ja til.

På fylkeskonferansen var det en del gjester fra forskjellige forbund og fagforeninger som ikke hadde

stemmerett. Leif Egil Thorsen var gjest fra Rogaland Elektromontørforening. Øivind Wallentinsen som innleder om ny AML på konferansens første dag. Rolf Bersås representerte LO i Stavanger på konferansen. Konferansen består av representanter fra alle lokale LO organisasjonene i Rogaland. Disse har valgt representanter i forhold til medlemsantallet.

Før konferansen startet fikk vi rundstykker og kaffe, noe som gjorde godt etter å ha sittet og humpet på forskjellige busser i timevis. Det var tydelig at de fleste på konferansen kjente hverandre godt fra før. Men dette var en god anledning til å bli kjent og knytte kontakter med andre forbund og tillitsvalgte rundt om i fylket.

Dag 1. Konferansen startet klokken 10.10. med konstituering og diverse valg, samt noen suppleringsvalg.

Geir Mosti, som er 2. nestleder i LO innledet om den politiske situasjonen, og om Los organisasjons offensiv – SNS

SNS offensiven ble lagt positivt frem av innleder. Hva skjer? Fagforeninger, lokalorganisasjoner, LO sentre og andre oppfordres til å ta egne initiativ, men det viktigste tiltaket i 2006 blir den landsomfattende by – aksjonen i september. By – aksjonen skal bli et offensivt vervefremstøt. Hovedmålgrupper skal være ansatte i privat og offentlig tjenesteyting og service. I mange av de største byene er det mange unge under utdanning, og mange langtidsutdannede og utenlandske arbeidstakere. Nevnte grupper skal vies spesiell oppmerksomhet under aksjonen. Aksjonene koordineres av LO s lokalorganisasjoner og av distriktskontoret. Forbundene har ansvar for egen med-

lemsrekruttering, medlemservice og opprettelse av tariffavtaler. Høres spennende ut. Det ble åpnet for debatt, og deretter en oppsummering.

Øivind Wallentinsen holdt innledning om Ny Arbeidsmiljølov som var kjempebra. Debatt og oppsummering. Flere representanter kom med gode tilbakemeldinger om Øivinds innledning.

Marcela Molina som er sekretær for familie- og likestillingsutvalget, orienterte om LO/Distriktskontorets arbeid om integrering i arbeidslivet.

Dagen avsluttet med middag.

Dag 2. Konferansen startet klokken ni.

Agnar Bruntveit fra Arbeiderpartiet innledet om første punktet på dagsorden som var samferdsel i Rogaland. Det ble på påfølgende debatt tatt opp av mange representanter angående veistubber ute i distriktene som sårt trenger vedlikehold og utbedring, dobbeltspor

på jærbanen, og utbedringer i Stavanger og Sandnes området. Alle vil ha litt av kaken! Agnar oppsummerte etter debatten.

Ommund Stokka fra LO ungdom i Rogaland hadde en engasjerende orientering om aksjonen

COLOMBIA – mer enn krig og kokain.

Se www.solidaritet for mer info.

Følgende uttalelser ble vedtatt: Regjeringen må ta samfunnsansvar nå, Nei til outsourcing og konkurranseutsetting av strømmettet, Anbudsstopp i kollektivtrafikken nå, Telenor må ta samfunnsansvar, Nei til outsourcing og konkurranseutsetting av vital infrastruktur. Uttalelsene er lagt ut på hjemmesidene til EL&IT Distrikt Rogaland.

Av: Kai Christoffersen

Hans Felix holder innledning.

God debatt på årsmøte som ble holdt den 30. mars på Folkets hus i Stavanger, men det er fortsatt plass til mange flere!

Leder av Rogaland Elektromontørforening; Øivind Wallentinsen åpnet årsmøtet presist klokken 09.00 og holdt en innledning om situasjonen i bransjen og de utfordringer som vi står ovenfor som fagforening. Øivind gikk så videre med konstitueringen og la frem styrets forslag på dirigenter og referenter. Som dirigenter ble Geir Ove Bernhoff og Selmer Liknes valgt. Til å føre protokollen ble som vanlig John Helge Kallevik og Egil Willy Kristensen valgt.

Fagforeningen har til årsmøte laget en god og innholdsrik beretning som inneholder de vesentligste saker som foreningen har arbeidet med eller engasjert seg i for årsmøte perioden. Det er ikke ofte noen tar ordet til beretningen og slik var det også i år og beretningen ble enstemmig godkjent.

Kasserer Morten Ravn Hagen la frem foreningens regnskaper og forklarte enkelte av postene. Han bemerket foreningens vedtak om størrelsen på streikefondet til Rogaland Elektromontørforening. Det blir brukt en del penger på kurs for medlemmene og dette mente kassereren er svært positivt og nødvendig.

Årsmøte hadde invitert forbundsleder Hans O Felix til å innlede på tariffoppgjøret 2006.

Hans O Felix startet med en grei orientering om tariffoppgjøret, behandlingene i Ålesund (Landstariffkonferansen) med fokus på produktivitets avtaler, kjøpekraftsforbedring og etterutdannings spørsmål.

Det ble åpnet for debatt etter innledningen og flere av de tillitsvalgte som ikke til stadig er på talerstolen hadde allerede tegnet seg.

Svenn Åge Johnsen.

Svenn Åge Johnsen

Han startet sitt innlegg på talerstolen med å etterlyse «karamellene». Det er viktig å ha noen gode saker å vise til som; Velferdsordninger, Hviletids bestemmelser og at helgen starter fredag og ikke lørdag klokken 12.00. Svenn Åge

gjentok sitt budskap fra Ålesund om at etter og videreutdanningen må glemmes, da ingen medlemmer vil ta konflikt på en slik sak igjen.

Morten Ravn Hage.

Morten Ravn Hagen

Morten var opptatt sosial dumping og trakk frem sine erfaringer på dette spørsmålet. Han var enig med Hans Felix om at Avtale Festet Pensjon (AFP) ikke kan tapes. Å få økning på § 3a er ønskelig da dette kommer alle til gode.

Morten poengterte § 9 som spesielt viktig, da det er 800 medlemmer i rotasjon på Melkøya og mange i rotasjon på Aukra. For disse er det spørsmålet om rotasjonsordning og 33,6 timers uke i snitt som diskuteres.

Kjell O. Eriksen.

Kjell O. Eriksen

Ønsker å få tilbake akkorden, men hadde lite tro på dette. Etter- og videreutdanning ler man av, må ikke ta konflikt på dette. Det er viktig å få fri på julaften og nyttårs-aften. Skal ha 100 % overtid fra fredag klokken 15.00. Økt matpenger må på plass og hviletid. Kjell påpekte at

det for alle elektrikere er mye reisning for tiden og § 9 som Morten påpekte er viktig.

Therese Anita Holmen.

Therese Anita Holmen

AFP er svært viktig. Skal ha helse igjen til å bli pensjonist og en lønn å leve av. Hun mente at beregningsgrunnlaget for lærlinger må økes. Også rotasjonsordningene må bli gode og viste til egne erfaringer i bedriften med utleie til Aker Kværner Elektro. Velferdsordningene må

forbedres og det er et selvfølgelig krav med lønnet pappa permisjon i 14 dager ved fødsel. Therese gikk videre med etter og videreutdanning spørsmålet og gjorde det klart at i dag er ikke medlemmene klare for konflikt på dette spørsmålet, selv om de var det i 1996.

Leif-Egil Thorsen.

Leif-Egil Thorsen

Han mente at svært mye viktig og godt var sagt. Burde nekte å jobbe uten å få betalt hviletid og om en ikke fikk overtid etter klokken 15.00 på fredager. Leif-Egil vektla vaktordninger som viktige og at en ser på harmonisering med NOPEF i forhold til 2-4 rotasjon offshore. Leif-Egil var opp-

tatt av produktivitetsavtalene og disse må en jobbe videre med uansett resultat.

Han avsluttet med å etterlyse informasjon vedrørende konflikten i Fellesforbundet og hva som skjer i den forbindelse for våre medlemmer på verftene og offshore.

Øivind Wallentinsen.

Øivind Wallentinsen

Han mente at tiden var inne for å få et meget godt oppgjør da Norge går meget godt og bedriftsledelsen i landet forsyner seg grovt av overskuddene vi er med på å skape.

Øivind viste til at frontfagsmodellen har for stort fokus på konkurransen med utlandet.

Når resultatet foreligger må dette måles mot prioriteringene fra LTK og forhandlingsutvalget må ta krav og resultat innover seg.

Geir Ove Bernhoff.

Geir Ove Bernhoff

Også Geir Ove var opp-tatt av AFP og sa at det er få elektrikere som når pensjonsalderen i yrket. En har glemt uføredelen når så få holder ut til pensjonsalder. Geir Ove viste til hva installasjonsutvalget i fagforeningen hadde hatt fokus på med bla velferdsordninger og heving av akkord forskuddet.

Hans O Felix fikk ordet til oppsummering og startet med Svenn Åge sitt innlegg. Hans Felix var enig i at forhandlingsutvalget må vektlegge prioriteringene og at han hadde fått med seg Svenn Åge sitt innlegg i Ålesund med Etter og videreutdanning.

Hans Felix gikk videre med akkorden sin utvikling og fjerning av grunnlønn som gjorde at fastlønnen økte. Det var kanskje enklere å motivere til å jobbe akkord tidligere, da fastlønnen var lav. Kanskje garanti-lønn er blitt for god?

Velferdsgoder er viktig og Hans Felix lovte å ta disse sterke signalene med seg.

Pendlere og § 9 har hatt høy prioritering gjennom mange tariffoppgjør. Spenstige krav for arbeidstakere som ikke kan ha nattkvarter i eget hjem. Vedrørende sosial dumping står EL&IT forbundet sterkere enn de fleste andre og en har stort fokus på dette.

Hans Felix avsluttet med kravene til offshore avtalen hvor det nå kommer de siste to kronene fra oppgjøret i 2002. Han mente videre at det er vanskelig å se til andre overenskomster, da våre skal stå på egne ben.

En god debatt med mange gode innlegg fra talerstolen var svært positivt og viktigst for fagforeningen er kanskje å se at mange av våre tillitsvalgte kan gjøre en god innsats når de får tema som interesser dem.

Videre på årsmøte var behandling av innsendte forslag som denne gangen gjaldt forbundets kontingent og ønske om å få tak på maks kr 405,- pr mnd. Årsmøtet diskuterte forslaget og oversendte det til distriktet for videresending til forbundets landsmøte.

Med den behandlingen kunne årsmøte gå videre på dagsorden og kunne behandle bevilgninger hvor styret hadde satt av kr 10.000,- og foreslo å dele dette mellom Amnesty Norge, Norsk Folkehjelp med kr 4.000,- hver og kr 2.000 til Arbeiderbevegelsens arkiv Rogaland.

Budsjett for 2006 ble vedtatt uten kommentarer og årsmøte gikk da rett på valg.

Endringer i styret er nytt styremedlem med Petter I Frøyland fra Bravida Haugesund.

Erdogan Caley som ungdoms representant fra NSI Haugesund.

Trond Sæle fra Rønning elektro som styremedlem.

Årsmøtets tre uttalelser:

Nr 1: Permitteringsbestemmelsene

Bransjen, som vi representerer, er dessverre gjenstand for skiftende oppdragsmengde og er derfor svært avhengig av å ha et permitteringsregime som sikrer en stabil arbeidsstokk og som bidrar til å opprettholde kompetansen i bransjen. Permitteringer og arbeidsløshet oppstår som en politisk konsekvens av den økonomiske politikken som føres. Derfor må konsekvensen begrenses for de som blir berørt av en slik politikk.

Årsmøtet i Rogaland Elektromontørforening krever at den rød/grønne regjering innfører følgende bestemmelser i permitteringsreglene:

- Karensdager for arbeidstakere settes ned til maks 3 dager hvor lørdag og søndag medregnes.
- Betalingsplikt for arbeidsgiver reduseres til 3 dager.
- Det må beregnes 12 % feriepenger av arbeidsledighetsstrygd fra og med 2005.
- Gjeninnføring av 3 års arbeidsledighetstrygd.
- Utvidelse av permitteringsperiode til 52 uker.
- Betalingsplikt for arbeidsgiver reduseres til 3 dager
- Satsen for permitterte/arbeidsledige økes opp til 90 % av ordinær lønn, med innfasing med ca 10 prosentpoeng i året.
- Det innføres bestemmelser om rullerende permitteringer, slik at den økonomiske belastningen både for arbeidstaker og bedrift ikke økes sett i forhold til at rullerende permitteringer ikke benyttes.

Arbeidsmiljøloven (AML)

- Endringene regjeringenspartiene vedtok i loven før den trådte i kraft 1.1.2006 er et skritt i riktig retning. Årsmøtet i Rogaland Elektromontørforening mener allikevel at det haster med å gjøre ytterligere endringer i den nye loven. Årsmøtet krever at Regjeringen forbedrer AML med minimum de endringer LO kongressen 2005 vedtok og de dissensene som de rød/grønne fremførte under Stortingets behandling i juni 2005. Regjeringen må i tillegg gjøre forbedringer i tråd med punktene under.

Generelt må alle bestemmelser der arbeidsgiver og den enkelte kan gjøre avtale endres til at avtaleretten er mellom arbeidsgiver og de tillitsvalgte.

- Det må innføres straffebestemmelser mot arbeidsgivere som med overlegg driver «rovdrift» på arbeidstakere, og som underbygger AML's bestemmelser.
- Det tas inn bestemmelser i AML som hindrer sosial dumping
- Det må innføres kollektiv søksmålsrett i forbindelse med bestemmelsene om inn/utleie og midlertidig ansettelser
- Det tas inn et nytt punkt i kapittel 10:
Arbeidstaker uten nattkvarter i eget hjem. Ved arbeid uten nattkvarter i eget hjem skal der hvor arbeidsplan ikke inneholder søndag sidestilles med døgnkontinuerlig skift. Hvor arbeidsplan inneholder søndag skal dette sidestilles med helkontinuerlig skift
- Reglene for virksomhetsoverdragelse forbedres, slik at tariffavtalen forsetter å gjelde kollektivt, ytelsene i pensjonsordningen kan ikke forringes
- Arbeidsgiverbegrepet styrkes slik at konsern, franchise og

senter kommer inn under lovens definisjon på hvem som er arbeidsgiver i hht. Loven.

- *Det må gjøres endringer i § 8-3 Fortrolige opplysninger,*

Ny setning etter første setning:

Taushetsplikten skal ikke gjelde informasjon til arbeidstakere i virksomheten eller internt i egen organisasjon.

- Innføre tiltak som hindrer nedleggelse eller utflytting av lønnsomme bedrifter. Et av virkemidlene kan være slutt-pakker og krav om tilskudd til lokale næringsfond ved nedleggelse/utflytting.
- Det må innføres økonomiske straffebestemmelser mot arbeidsgivere som med overlegg driver «rovdrift» på arbeidstakerne og bryter bestemmelsene i AML systematisk. Størrelsen på bøtene som kan ilegges må være så store at de har forebyggende effekt.

Nr 2: Tariffpolitisk

Årsmøtet i Rogaland Elektromontørforening var samlet 30. mars og diskuterte tariffoppgjøret 2006.

Kravet om videreføring av AFP er et krav det ikke er mulig å inngå kompromisser på.

Årsmøtet vil også bemerke at lovnadene fra de rød/grønne før Stortingsvalget setter saken i et merkelig lys. Regjeringen burde ha gitt de nødvendige konsesjoner for at AFP skal bestå med samme betingelsen som i dag i god tid før starten av tariffoppgjøret.

Det kan se ut som AFP blir brukt som et godt argument eller skremsel for at arbeidstakerne skal godta et dårligere resultat av oppgjøret med bakgrunn i at angrepene på AFP ble slått tilbake.

Årsmøtet tar det som en selvfølge at alle medlemmene vil bli benyttet i en eventuell kamp for å videreføre AFP slik som den er i dag. Rogaland Elektromontørforening ønsker å være med i kampen gjerne som noen av de første som blir tatt ut i sympatiaksjoner.

Årsmøte vil trekke frem noen av bestemmelsene i overenskomsten som vi forventer betydelige forbedringer på, det er:

- Korter arbeidstid for pendlere
- Avtale om hjemmevakt her må minimumsbestemmelser inn slik at 1/5 av vakttid skal regnes inn i ordinær arbeidstid
- Betalt hviletid hvis den går inn i ordinær arbeidstid
- Bestemmelser som hindre sosial dumping og som er i forkant av en eventuell innføring av tjenstedirektivet når det foreligger. Innsynsrett for tillitsvalgte og fagforeninger er her sentralt.
- Akkord og produktivitetsavtalene må tilrettelegges slik at det blir lett for den enkelte å ta i bruk samt at de skal gi mulighet for god fortjeneste.
- Harmoniseringen av betingelsene offshore mot NOPEF – OLF avtalen må fortsette.

Bedriftene går så det «griner» og både eiere og ledere forsynes seg grovt.

Årsmøtet mener at alle forutsetninger ligger til rette for et godt resultat i årets tariffoppgjør. Hvis det skulle bli nødvendig er årsmøtet beredt til å ta i bruk streikevåpenet for å oppnå nødvendige resultat.

Nr 3: Skatteskjerpelser på arbeidsgiverbetalt elektronisk utstyr

Årsmøtet krever at Regjeringen reverserer bestemmelsene som nå gjør at arbeidstakere blir skattlagt for å benytte elektronisk verktøy.

Det er fra 1. januar 2006 gjort endringer i beskatning av arbeidsgiverfinansiert elektronisk kommunikasjon. Det er urimelig at ansatte skal skattelegges når de i praksis utøver yrket, og står til disposisjon for arbeidsgiver og for kunder. De fleste av medlemmene i Rogaland Elektromontørforening disponerer mobiltelefon gjennom jobben. Mange av medlemmene har i tillegg til dette bærbar PC eller PDA som de disponerer. Medlemmer kommuniserer fra servicebiler og byggeplasser via mobiltelefon, PDA eller bærbar PC til kontoret på jobben, kunder og leverandører. Det er en utvikling som har foregått de senere årene for at arbeiderne skal være så effektive som mulig. En tilleggsskatt fra 4000-6000 kroner vil ramme medlemmene urettferdig. Regjeringen må reversere skatten for mobil/arbeidsgiverbetalt elektronisk utstyr ellers vil beredskapen reduseres.

Medlemmer som har vakter i helger og ukedager vil legge mobilen på jobben, og dette vil true beredskapen i det ganske land. Dette vil også gjelde mange andre yrkesgrupper som politi, brann, energivakter og elektrikervakter. Dette vil også føre til dårligere effektivitet pga. innlevering og henting av det elektroniske utstyret.

Det har i all tid vært praksis at den enkelte arbeidstaker ikke har dette utstyret til fri bruk til private gjøremål. En

slik beskatning vil virke mot sin hensikt da Norge som kunnskapsnasjon vil bli sterkt svekket.

Med bakgrunn i hvordan det er på den enkelte arbeidsplass krever årsmøtet i Rogaland Elektromontørforening at skattereglene reverseres.

Matskatt

Årsmøtet i Rogaland Elektromontørforening krever at Regjeringen avskaffer den såkalte «matskatten» som rammer alle som reiser offshore og på anlegg rundt omkring i landet.

I behandlingen av statsbudsjettet for år 2006 anbefalte finanskomiteens medlemmer fra AP, SV og Senterpartiet at en skulle gjeninnføre fritak på «fri kost» for arbeidstakerne på sokkelen og hyretillegget for sjøfolk.

Arbeidstakerne som reiser offshore har ikke anledning til å lage egen mat. Derfor må det gjeninnføres fritak for beskatning å reise ut på sokkelen.

I tillegg beskattes medlemmer som reiser på landanlegg over hele landet. Dette er en urettferdig beskatning for de som arbeider i industrien. Beskatningen retter seg inn mot de som har gratis kost på anlegg.

Rogaland Elektromontørforening vil ta sterk avstand for slik type beskatning som rammer bare noen grupper i samfunnet. Hvis inntektene til staten må økes må det gjøres over skattesedelen og skattleggingen må innrettes slik at de er de med høye inntekter som skal bidra mest.

LESERINNLEGG

Konstruktivt forslag og ros til forslagstillerne fra Norse Technology på årets representantskapsmøte med krav om tak på kontingent.

Kontingent taket ble fjernet for få år siden. Avstemning forløp seg så vidt jeg vet på landsbasis. Hadde avstemningen vært isolert til Rogaland, hadde denne resultert i et klart Ja til tak på kontingenten.

Fagforeningenes og klubbenes årlige overskudd bør legges til grunn, når en ber møtedeltakerne om å støtte fremlagt forslag.

Vi sliter med å verve nye medlemmer, også blant nyansatte. Et vesentlig argument er pris.

Eivind Nordbø
Vetco Aibel

Eivind Nordbø ønsket tak på kontingenten.

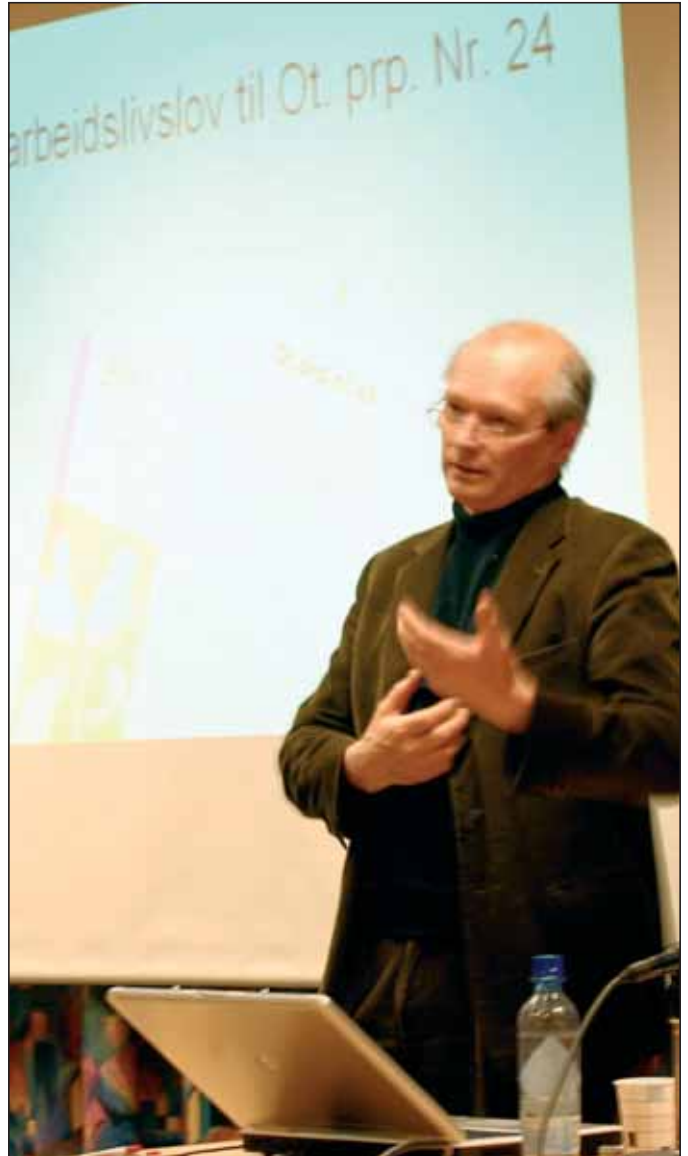
Kurs i Arbeidsmiljølovens endringer

Av: Kai Christoffersen

Henning Solhaug fra EL&IT forbundet holdt innledning om de viktigste endringen i Arbeidsmiljøloven (AML). Han tok for seg litt av AML sin historie og LO sitt ønske om nytt Millennium/nytt arbeidsliv.

- De viktigste endringene er vern mot diskriminering og endringen er generelt forbud mot diskriminering av deltidsansatte og midlertidig ansatte i forhold til lønns og arbeidsvilkår.
- Det er også kommet lovfestet et forbud mot gjengjeldelse fra arbeidsgiver ovenfor arbeidstakere som har varslet offentligheten om kritikkverdige forhold i virksomheten.
- Loven viderefører prinsippet om at fast ansettelse skal være det normale. For personer som er ansatt i vikariater eller midlertidig ansatte fordi arbeidets karakter atskiller seg fra det arbeidet som normalt utføres i virksomheten, innføres en ny regel som sier at de skal ha fast ansettelse når de har vært sammenhengende midlertidig ansatte i mer enn 4 år.
- Loven inneholder nytt kapittel om kontrolltiltak og overvåking, som sier at arbeidsgiver bare kan sette i gang kontrolltiltak når det foreligger saklig grunn til det. Og tiltakene må ikke være en uforholdsmessig belastning for arbeidstakeren.
- Overtidsreglene holdt på å bli helt ødelagt og sluppet fritt av Bondevik regjeringen. En klarte å stramme inn noe men det er blitt en utvidelse i forhold til gammel lov. Arbeidsgiver kan ikke pålegge overtid utover 10 timer i løpet av 7 dager. Eller 25 timer i løpet av 4 sammenhengende uker og kan ikke overstige 200 timer pr år.

Deltakerne på kurset var opptatt av om arbeidsgiver kunne bli straffet for å bryte AML sine bestemmelser, eller må det skje en dødsulykke før noen reagerer. Den alminnelig oppfattelsen i salen gikk på at myndighetenes kontroll tiltak ikke fungerer. Arbeidstilsynet er ikke på byggeplass besøk, de driver ikke kontroll og det er bare de aller verste bruddene som får pålegg. Bøtene må bli mye større og arbeidstilsynet evt. andre kontrollorganer må oftere gi bøter, for først da vil de

Henning Solhaug innleder på Arbeidsmiljøloven.

skjønne at det kan lønne seg å bruke pengene på sikring av ansatte.

Den siste timen ble det diskutert fritt i salen om hvilken politikk vi ønsker. Endringer i lovverket kommer som følge av politisk styring og noen ganger fordi de ikke styrer. Loven kunne blitt helt ødeleggende for verneombud og tillitsvalgte om Bondevik regjeringen hadde fått innført den slik de hadde ønsket. Da hadde fagbevegelsen vært kraftig satt tilbake og den enkelte mulighet til å ha et godt og trygt arbeidsliv ville blitt svekket.

Informasjon fra fagforeningens utvalg

Rapport fra leder'n i oljeutvalget i Rogaland Elektromontørforening.

Leif-Egil.

Oljeutvalget har siden sist nummer av Samleskinnen ikke avholdt noen møter. Vi har vært klar i tilfelle det skulle være nødvendig, men forventningene til at flertallet i EL&IT's forhandlingsutvalg ville prioritere hovedkravet om kortere arbeidstid for reisepersonellet vårt var vel ikke denne gangen heller store. Når en i tillegg regnet med som sikkert at EL&IT sentralt tar til inntekt for dette oppgjøret (Som de gjorde i 2004), det som ble forhandlet frem i oppgjøret for 2002 offshore, hadde vi ikke så mye å diskutere i utvalget om oppgjøret som nå er i havn.

Utvalget vil i andre uken i juni sette seg sammen for å evaluere oppgjøret, sammenlikne dette med de foregående oppgjør, samt med resultatene fra sammenliknbare tariffavtaler. En vil da måtte diskutere hvordan vi skal kunne få støtte fra flertallet av medlemsmassen i EL&IT i selve tariffoppgjøret og ikke bare på

LTK (Landstariffkonferansene). En må i alle fall kunne regne med at bunnen er nådd når det gjelder resultat for LOK § 9 og offshore og at en dermed må kunne se for seg bedre resultater i kommende oppgjør.

Jeg personlig er veldig fornøyd med at vi i Rogaland fikk brukbar oppslutning i uravstemningen (Selv om det fortsatt er for lite), og at det kom inn 79 % Nei og 19 % Ja.

Det totale resultatet på landsbasis viser at vi nok er nesten alene om å synes at dette er for dårlig, og jeg spør meg selv om hvor lite vi kan få i et tariffoppgjør, der EL&IT sentralt allikevel klarer å få til et flertall for ja. Håper at andre enn meg ser langt tilbake og innser at det EL&IT (NEKF) har klart å oppnå, det har en måttet slåss for å få til.

Skal jeg trekke frem det mest positive med årets oppgjør, må det være at en klarte å få til noe for dem som går på akkordavtalen på land som også var et av hovedkravene. Men en klarte dessverre ikke da å få ut samme effekten for produktivitetsavtalene på skip og onshore som også var del i denne hovedprioriteringen.

Ønsker alle en riktig God Sommer

INFORMASJON FRA UTVALGENE:

Helse, Miljø og Sikkerhet

Leder av HMS utvalget
Kai Christoffersen.

Onsdag den 7. juni hadde utvalget sitt siste møte før sommerferien og som vanlig var møte preget av dårlig fremmøte. Tre deltakere på møtet, ett par forfall og resten «ikke møtt!»

Hadde det ennå vært ett møte med bra deltakelse så kunne en jo diskutert hva som må til for å få møte interessante, men en lurte jo på om klubbene har foreslått sine beste kandidater til utvalget når de så sjelden møter. I tillegg så leser ikke deltakerne referatet og forsinker saker, samt at en ikke har

oversikt over rotasjonene til den enkelte og dermed ikke kan ta hensyn til dette ved fastsettelse av møte dato!

Likevel fikk vi gjennomgang av flere saker på dette HMS utvalget, og brukte også tid på Braathens nedleggelsen av verkstedet på Sola.

Utvalget har diskutert mulighetene for en dagskonferanse med HMS som tema, men har ikke iverksatt disse planene ennå pga frykt for dårlig deltakelse. Det er viktigere at HMS konferansen til høsten blir god, så får en se senere om det er grunnlag for å øke aktivitetene på dette området.

Neste utvalgsmøte planlegges i slutten av august, (uke 34) og klubber, verneombud må gjerne sende oss mail eller ringe for å gi innputt til saker som utvalget bør jobbe med eller til tema for høstens store HMS konferanse den 1 og 2. november.

Studieutvalget

Thor Einar Amundsen.

Vi er nå ferdig med første halvår av 2006. Av kurser som er avholdt kan vi nevne kurs i og lage webside for klubbene. Kurs for til-litsvalgte og ungdomskurs som var meget vellykket. Medlemskurset blir utsatt til oktober, det samme blir klubbstyrekonferanse kurset som skulle vært i juni. Tale og

debatt teknikk blir avholdt i oktober. Den 1 og 2. november blir det HMS konferanse og planleggingen av dette er godt i gang. Til slutt vil alle medlemmer av studieutvalget ønske alle i EL&IT en meget god sommer.

Med hilsen

Thor Einar Amundsen

Studieleder

Ingen debatt om norske tilbud i GATS-forhandlingene

Innen 31. juli skal Norge gi sine endelige tilbud i GATS-forhandlingene. Trolig vil dette bli gjort kun med mulig behandling i stortingets utvidede utenrikskomité, der forhandlingene som regel foregår uten offentlig innsyn. Det er stilt krav til Norge på så å si alle sektorer, samt horisontale krav som skal gjelde uansett sektor. UD har lagt ut oversikt over bilaterale og kollektive krav som er stilt til Norge. De vil derimot ikke uttale seg om hvordan Norge stiller seg til de ulike kravene, eller si noe om hva Norge har planer om å tilby i forhandlingene.

Når regjeringen nå skal binde norske tjenestesektorer i et avtaleverk som er basert på kravet om stadig mer liberalisering, krever Handelskampanjen at dette må foregå med offentlighetens innsyn og med mulighet for relevante aktører til å delta i debatten. Vi oppfordrer alle til å kreve innsyn!

Myndighetene og partene i arbeidslivet har underskrevet et tillegg til avtalen om et inkluderende arbeidsliv for perioden 2006-2009. Den viderefører og forsterker hovedprinsipper fra den tidligere avtalen. Fra Nettverk.

Det er gjennom avtalen satt et betydelig fokus på aktiv seniorpolitikk. Virksomhetene skal synliggjøre hvordan redusert arbeidsgiveravgift brukes overfor arbeidstakere eldre enn 62 år. Det er satt av 3 mill. kroner til en seniorsatsing for å synliggjøre seniorer som en ressurs i arbeidslivet.

Generelt blir det en endring av pengebruken i de kommende årene.

I forbindelse med undertegning av ny avtalen ble det lagt fram en rapport fra en sammensatt arbeidsgruppe. **Rapporten «IA-samarbeidet – vi strekker oss litt lengre»**, som beskriver mål og delmål. Hovedmålene for perioden 2006-2009 er:

- Å forebygge sykefravær, øke fokus på jobbnærværet og hindre «utstøting» fra arbeidslivet
- Å øke rekrutteringen til arbeidslivet av personer som ikke har et arbeidsforhold
- I dag mottar vel 18 prosent av alle personer i alderen 16 - 66 år sykepenger, rehabiliterings- og attføringspenger eller uføreytelser. Det er et mål at denne andelen skal reduseres.

Støtteuttalelse

Rogaland Elektromontørforening gir sin fulle støtte til streiken som arbeiderne i Relacom nå fører. Hovedkravet om en lønnsharmonisering opp til resten av bransjen er et rettferdig og rimelig krav. Rogaland Elektromontørforening stiller opp med den støtten vi kan bidra med enten det er praktiske saker lokalt eller fanemarkeringer lokalt/sentralt til støtte for kravene.

Det er på tide at Relacom betaler sine arbeidere på linje med resten av bransjen.

Stå på! Denne kampen skal vinnes.

Det er blitt kultur i mange bedrifter å droppe lærlingplasser til fordel for billig utenlandsk arbeidskraft.

HVA GJØR KOMMUNENE?

Fra Fagbladet

Tillitsvalgte i mange bedrifter, spesielt i byggebransjen, mener at bedriftene ikke gjør jobben sin når det gjelder å ta inn lærlinger.

Pisse i buksa

Morten Nordengen i Selvaagbygg sier til Teknisk Ukeblad at det å droppe lærlinger til fordel for fagarbeidere fra de nye EU-landene er som å pisse i buksa for å holde varmen:

– Når levestandarden stiger i disse landene om fem til ti år, er jeg redd en del fag står i fare for å dø ut. Det har jo nærmest vært umulig å få tak i forskalingsnekere i flere år nå, konstaterer han.

I Oslo, Akershus og Østfold er det fra bedrifter i Entreprenørforeningen Bygg og Anlegg ikke gitt tilsgagn om mer enn 99 kontrakter til 409 søkere.

Kjent problem

Kristian Tangen, som jobber med dette området i Fagforbundet, er klar over at dette er et problem som bare vokser.

– Dette er en utfordring vi ikke kan lukke øynene for, selv om dette primært har vært et problem innen

privat sektor, sier han til Fagbladet, og han legger til at kommunene bør ta sitt ansvar ved å stille krav om lærlingplasser til firmaer som blir leid inn.

– På den måten kan det offentlige være med på å sikre at det blir utdannet fagarbeidere med et høyt faglig nivå, sier han.

ILO-konvensjon og lærlingklausul

KS (Kommunesektorens interesse- og arbeidsgiverorganisasjon) har oppfordret alle landets kommuner og fylkeskommuner til å legge [ILO-konvensjon nr. 94](#) til grunn for sin anbudspolitik. Det er fremdeles mange kommuner og fylkeskommuner som ikke har tatt hensyn til dette.

Kristian Tangen forteller at Fagforbundet i disse dager utvikler nytt materiell for lærlinger, og at forbundet i kommuneoppjøret fikk gjennom flere forhold som bedrer lærlingenes rettigheter.

NOA offisielt åpnet

Arbeids- og inkluderingsminister Bjarne Håkon Hanssen foretok den offisielle åpningen av NOA (Nasjonal overvåking av arbeidsmiljø og helse) den 6. juni. NOA er myndighetenes satsing for å få økt kunnskap på arbeidsmiljøområdet.

Hovedformålet vil være å bidra til styring av forebyggende innsats mot arbeidsrelaterte helseskader, dvs. sykdom, skader, uførhet og for tidlig død, samt mot utstøting fra arbeidslivet gjennom sykefravær og uføretrygding som følge av risikoforhold i arbeidslivet.

NOA skal:

- Fremskaffe og forbedre relevante data og informasjon og gjøre dem tilgjengelige for aktuelle brukere.
- Gi en samlet presentasjon av de viktigste data til samfunnet.
- Gi grunnlag for regelmessige rapporter til regjeringen og Stortinget for å bedre kunnskapsgrunnlaget for politisk handling.
- Bidra til å bedre grunnlaget for prioritering av målgrupper, innsatsområder og strategier, både for de enkelte næringer selv og for myndighetene.

Flaskeinnlevering på Melkøya

Vi har siden starten samlet inn tomflaskene nede på anleggsområdet. Disse har verneombudene gitt til barne- og ungdomsorganisasjoner her lokalt i Hammerfest område.

Dette har vært en populær ting som har gitt oss meget positiv medieomtale.

Aker Kværner prosjektet har så gitt samme sum som vi har samlet inn slik at vi dobler beløpet.

Siden vi igjennom selskapet Kaefer IKM har fått inn en god del folk fra Polen, ville VO møte at de skulle finne en organisasjon så vi kunne gi pengene til. Prosjektet synes dette var positivt og ville nå også gi samme sum som vi samlet inn.

Safety fra Polen kom opp med Promyk Nadziei som er en organisasjon som hjelper syke foreldre løse barn i det område de kommer fra.

Dette er da en ting som de Polske og de Norske arbeiderne igjennom Verneombudsapparatet gjør sammen denne gangen for en polsk organisasjon.

Denne gangen ble det 6.900 kroner og bedriften gir det samme, det blir da til sammen 13.800 kroner.

Vi håper at dette bidraget kommer godt med i Promyk Nadziei sitt gode arbeid.

Vi vil fortsette med flaskeinnsamlingen og vi vil da gi pengene til lokale barn og ungdoms organisasjoner.

Med vennlig hilsen
*Verneombudene på Melkøya Aker Kværner kontrakten
V/KHVO på Melkøya for Aker Kværner Stord*

Innlevering av flasker på Melkøya hjelper barn i Polen.

Streikeleder Paula Torgersen.

Telenor streiken

Av: Kai Christoffersen

Den tre uker lange Telenor streiken ble avsluttet den 29. mai og de 622 streikende kunne gjenoppta arbeidet. I Rogaland var det Paula Torgersen som var streikeleder og håndterte medlemmer og presse på en utmerket måte. Distriktet hjalp til med mye av det praktiske og holdt hjemmesiden godt oppdatert under hele konflikten. Rogaland Elektromontørforening satte av møterom som ble til streikekontor, da Telenor stoppet tilgang til mail og mobil telefoner for sine tillitsvalgte og ansatte i konflikt.

I hovedsak dreide konflikten seg om tre forhold:

- Inn- og utleie/sosial dumping
- Avtalemessige reguleringer av arbeidstid
- Avtalevilkår for bedrifter som selges ut av Telenor

På disse tre punktene fikk en gjennomslag for kravene, mens spørsmålet eierskap til pensjonsordningen ikke er løst.

Stortinget vil vite hvorfor oljearbeiderne ble syke

Av: Kai Christoffersen

Med denne overskriften har Dagbladet på ny satt søkelys på de ofre som trolig er skadd av eksponering for ulike kjemikalier på oljeplattformer i Nordsjøen. Gjennom flere reportasjer gjennom snart et år har de fulgt denne saken og ConocoPhillips sin vegring mot å undersøke forholdene. Distrikt Rogaland har tidligere hatt innledning av Halvor Erikstein fra SAFE som har tatt opp problemstillingen og som har jobbet med kjemikalie eksponering i mange år.

- De skadde har jobbet på ulike felter, for ulike selskaper offshore.
- Dagbladet har avslørt at ConocoPhillips ikke fulgte opp en sjokkmåling av benzen på Ekofisk-feltet i 2002.
- Dagbladet har avslørt at Statoil, Esso og ConocoPhillips nekter å delta i et benzen-prosjekt som ledes av Universitetet i Bergen.
- Dagbladet har avdekket at oljebransjen trenerte Kreftregisterets prosjekt om kreftfaren offshore i seks år.
- Kjemikalieeksponeringen var verst i de tidligere årene med oljeboring på norsk sokkel, men Dagbladet har avdekket at oljearbeidere i dag også blir utsatt for farlige mengder giftstoffer i arbeidet på oljeplattform.

Det er etter komiteens mening et særlig behov for økt kunnskap om konsekvenser av kjemikalieeksponering, og det bes om at forskning vedrørende dette prioriteres. Komiteen ber videre om at årsakene til at kunnskap om skaderisiko ved uheldig kjemikalieeksponering som var kjent på 1980-tallet ikke synes tatt hensyn til i HMS sammenheng før det var gått relativt lang tid, søkes avdekket gjennom forskning, heter det i innstillingen.

Av: Kai Christoffersen

Jan Refsnes og Erlend Moldøyen utfarliggjorde dirigentrollen.

Årsmøte ble holdt i Stavanger den 25. april med dårlig deltakelse, men med gode innledninger og debatter.

Til å lede årsmøte ble Jan Refsnes fra heismontørenes fagforening og Geir Ove Bernhoff fra Rogaland Elektromontørforening valgt til dirigenter. Som referenter ble Therese Anita Holmen og Paula Torgersen valgt. Geir Ove Bernhoff måtte i annet møte senere på dagen og Jan Refsnes fikk da hjelp av Erlend Moldøyen til å lede årsmøte, som ble gjort på en meget fri og enkel måte.

Distriktets kasserer Helga Knutsen la frem regnskapene for 2005 og det ble åpnet for debatt. Det ble stilt spørsmål om ikke antall medlemmer endret seg, da distriktet har betalt samme kontingent til bla Folkets Hus i mange år?

Det brukes penger på kursing og en har klart å lage gode og billige kurs selv. Dessverre er AOF om-lagt og kommersialisert slik at det koster for mye å bruke disse til annet en helt spesielle kurs som vi ikke kan gjøre selv.

Bevilgningssaker sto også på dagsorden og styret hadde innstilt på kr 2.500,- til hver av organisasjonene Amnesty og Norsk Folkehjelp.

Jan Refsnes foreslo at alle midlene styret hadde av-

satt til bevilgninger (kr 5.000,-) ble gitt til Nei til EU!

Forslaget fra Jan fikk 6 stemmer og ble ikke vedtatt.

Dirigentene gikk videre med neste sak som var Landsmøte forslag. Det ble orientert om hvordan distriktet hadde arbeidet med forslagene. Etter en orientering om distriktets forslag til Landsmøte ble det åpnet for debatt som tok tak i om forbundssekretærene bør være ansatte eller valgte, størrelsen på forbundets ledelse, forsikring og finansiering av denne, kontingent lokalt til distriktet og mye mer.

Som tema på årsmøte hadde en valgt «Tjenestedirektivet» og til å innlede hadde styret fått Ingunn Gjerstad fra Nei til EU.

Hun startet med å ta for seg den store mobiliseringen i Europa mot Tjenestedirektivet. Det er usikkert i Norge om en kan bruke veto mot tjenestedirektivet. I den form det foreligger nå er det for dårlig til å kunne bli vedtatt. Ingunn Gjerstad tok opp spørsmålet om hva er norsk lønn? Finnes ikke regulering av dette utenom i tariffavtalene og da for organisert arbeidskraft.

Tjenestedirektivet har en høringsperiode fra 8. april til 9. mai og pr 25. april er ikke direktivet oversatt til noe skandinavisk språk.

Opprinnelsesland betyr at om arbeidstakerne er

Rolf Bersås takker Ingunn Gjerstad fra Nei til EU.

godkjent i ett EU land, så er de godkjent i samtlige. Kontrollen er også lagt til opprinnelseslandet, men interessen for å reise rundt i Europa for å se til at lønn, arbeidsvilkår og sikkerhet er ivaretatt, er heller liten.

Pga de nye autorasjonsbestemmelsene, som også vil gjelde våre installatører i tillegg til vaktelskaper og lignende, vil det bli store endringer i hvem som kan starte opp og drive denne form for næring.

En har bedt myndighetene om å få lister over funksjoner som mister autorasjonsbestemmelsene, men har ikke sett noe til listene ennå.

Ingunn Gjerstad avsluttet sin innledning med å

oppfordre forsamlingen til å følge med i EU sakene og merke seg at Europeisk Faglige Samorganisasjon er positiv til EU direktivene. Mens EPSU, offentlig fagforening er negativ til EU.

Til sist på årsmøte var det bare punktet valg som sto igjen og Rolf Bersås ble gjenvalgt for to nye år som distriktsleder. Det var også gjenvalg på sekretær med Paula Torgersen og leder av studieutvalget med Edvin Habbestad. Det ble valgt ny leder av ungdomsutvalget med Stian Valset. Dette var eneste endring i distriktsstyret og de tre styremedlemmene som var på valg; Geir Ove Bernhoff, Rune Eia og Jan Refsnes ble enstemmig gjenvalgt.

Stafettpinnen

Av: Bjørn Vetrhus

Bjørn Vetrhus.

Det skal visst vera ei ære å få føra stafettpinnen vidare, men slike skriveoppgåver er likevel ikkje det eg likar best. Eg gjer eit tappert forsøk.

Eg heiter Bjørn Vetrhus og jobbar i Vagle Elektro Inst. A/S. Det har eg vore sidan 1995. Dei kloke seier ein skal skifta jobb minimum kvart sjuande år, men eg trivest altfor godt der eg er nå.

Opprinneleg kjem eg frå Bråtveit i øvre Suldal, men jobben drog meg til Sandnes og kjærleiken til Meling i Forsand. Der held eg på og skal byggja nytt hus til familien.

Då eg begynte i Vagle, fekk eg den første debuten i kvitevareverkstaden, noko som kona er veldig glad for i dag, når vaskemaskin og tørketrommel sluttar å virka. Etter om lag eit år blei eg overflytta til installasjonsavdelinga som lærling. I 1997 tok eg fagbrevet, og steig raskt i gradene og blei bas på storbygg. I 1999 begynte eg å spesialisera meg innan Wormald brannalarmutstyr og kontroll av industribygg. Etter kvart har dette tatt meir og meir tid, og nå har eg

knapt spikra kabel på mange år. I vår tok eg kurs i termografering, og Vagle har kjøpt inn kamera, så nå er det ikkje lenger dagar nok i året til å få tid til alt.

Vagle Elektro Inst. A/S er eit firma med omlag 35 tilsette, og eit svært godt arbeidsmiljø som får folk til å vera lenge i same stillingane.

Vagle driv med alt innan elektro og svakstrøm. Me tar på oss alt frå små servicejobbar til installasjon i store bygg, kor prisen er på fleire millionar. I tillegg sel og installerer me varmpumper, har kontroll av alle typar elektriske installasjonar, utfører termografering på alt innan elektro, og har prosjektering, installering, programmering, igangsetting og årskontroll av brannalarmanlegg, for å nemna noko. Vagle har godt med jobbar framover, og utfordringa er å heile tid ha nok godt kvalifiserte arbeidarar i firmaet.

Eg har vore tillitsvald i Vagle sidan 1998, og har nå bestemt meg for å trekkja meg ved neste val. Det er på tide at nye krefter får sleppa til.

Mest alle dei tilsette i Vagle er medlemmar i EL&IT, så det er ikkje så stort potensiale til å få fleire med i klubben. Det er ikkje alltid klubben i Vagle er einige med den sentrale klubbleiinga, men alle er stort sett einige om at det er greitt å vera medlem, for då kan ein få hjelp til å ordna opp i ting som ikkje blir gjort rett og rettferdig.

Utfordrar Trond Inge Børheim i Bravida til å ta pinnen vidare.

Støtteuttalelse

Rogaland Elektromontørforening støtter kravene til de streikende EL & IT medlemmene i energibransjen. Hovedkravet til de streikende er å få reel innflytelse i de lokale forhandlingene er helt nødvendig for at arbeiderne skal kunne få sin rettmessige del av verdiskapningen og i tillegg kunne styre hvordan tilleggene skal fordeles. Arbeidsgiverne (EBL) vil at arbeidsgiverne lokalt skal ha full styring på de lokale forhandlingene uten påvirkning fra arbeidstakerne og lokale sanksjonsmulighet. Dette gjør at kravet til de streikende både er rettferdig og nødvendig.

Rogaland Elektromontørforening stiller opp hvis det er noe vi kan bidra med enten av praktiske saker lokalt og/eller deltakelse i fanemarkering lokalt/sentralt.

Stå på!

Reiseforsikringen som vi har fordi vi er EL & IT medlemmer

HVEM DENNE GJELDER FOR?

Forsikringsvilkår av 01.04.2004 for

LO's favor Reiseforsikring.

1. Hvem forsikringen gjelder for

Forsikringen gjelder for medlemmet (sikrede) som er nevnt i forsikringsbeviset.

Som sikrede anses også:

- Medlemmets ektefelle/registrert partner etter lov om partnerskap.
- Medlemmets samboer med felles adresse i Folkeregisteret. Med samboer menes person som medlemmet bor sammen med i et fast etablert parforhold uten å være gift.
- Barn som tilhører medlemmets husstand. Adoptivbarn er medforsikret fra og med det tidspunkt den faktiske omsorgen for barnet overtas. Egne barn som ikke bor hos sikrede er også omfattet av forsikringen.

Barnebarn er omfattet av forsikringen på reiser sammen med sikrede.

For barn opphører forsikringen når barnet fyller 20 år.

Forsikringen gjelder bare for personer som har bostedsadresse i Norden registrert i Folkeregisteret og som skal returnere til Norden etter reisen. Forsikringen gjelder likevel for personer som midlertidig tjenestegjør utenfor Norden og som skal returnere til sitt faste eller midlertidige bosted etter reisen.

Sikrede skal være medlem av norsk folketrygd eller ha de syketrygdrettigheter som EØS-avtalen gir.

En person regnes ikke som ektefelle lenger enn til det tidspunkt det er avsagt dom for, eller gitt bevilling til, separasjon eller skilsmisse, selv om avgjørelsen ikke er rettskraftig eller endelig. Ved faktisk separasjon/samlivsbrudd mellom medlemmet og medlemmets ektefelle/samboer/registrert partner opphører forsikringen.

Aldersbegrensning ved ulykkesforsikring
Ulykkesdekningen opphører ved utløpet av det forsikringsår sikrede fyller 75 år. Aldersbegrensningen gjelder ikke behandlingsutgifter.

I henhold til ovennevnte vilkår har vi forstått det slik at ved samlivsbrudd vil reiseforsikringen dekke medlemmenes egne barn som er med medlemmene på reise selv om disse ikke bor hjemme hos medlemmet. Dersom barna reiser med tidligere ektefelle/samboer må disse tegne egne forsikringer for barna.

FORSIKRING SOM BEDRIFTEN PLIKTER Å HA I TILLEGG TIL YRKESKADEFORSIKRINGEN

Forsikring utover bedriftenes pålagte yrkesskadeforsikring ved annet oppmøtested enn bedriften. (yrkesskadeforsikringen dekker kun i arbeidstiden)

Viser her til Landsoverenskomsten's (LOK) § 3 H. Mønstrings og reisetidsbestemmelser under punkt 7. som har følgende tekst:

«Bedriftene skal tegne en forsikringsordning som gir den samme økonomiske dekning som yrkesskadeforsikringen ved annet oppmøtested enn bedriften.»

Dette betyr at bedriftene skal tegne en forsikring som dekker reisetiden fra hjemmet til oppmøtestedet dersom oppmøtestedet ikke er bedriften hvor en er ansatt.

Vi vil med dette oppfordre alle medlemmer og tillitsvalgte å sjekke om bedriftene har tegnet slike forsikringer og at forsikringene har samme økonomiske deknninger som yrkesskadeforsikringen.

FERIE OG FERIEPENGER, HVA HAR DU KRAV PÅ?

Landsoverenskomstens bestemmelser vedr. ferie

LOK § 11 Ferie

1. Ferie gis i samsvar med Ferieloven.
2. Feriegodtgjøring som er opptjent i foregående opptjeningsår, skal utbetales siste vanlige lønningdag før ferien, dog senest en uke før ferien inntreffer. Ved fratreden skal opptjent feriegodtgjøring utbetales siste vanlige lønningdag. Det skal gå fram av lønningoppgjøret hvordan feriegodtgjøringen er regnet ut. Oppgjøret av feriegodtgjøringen kan utsettes til siste arbeidsdag dersom arbeidstakeren har varierende lønn.
3. Arbeidere med minst 3 måneders forutgående tjenestetid i bedriften, opptjener rett til feriegodtgjørelse i opptil 3 måneder ved pliktig tjeneste i militæret, i sivilforsvaret og heimevernet etter bestemmelsen i Ferielovens § 10 pkt. 5 a, b, c. Trygden betaler feriepenger av sykepenges, jf. Ferielovens § 10 pkt. 4 a. I medhold av Ferielovens § 10 har hovedorganisasjonene avtalt at feriegodtgjøringen for slikt fravær skal utregnes på grunnlag av de samme fortjenestesatser som er utregnet i den enkelte bedrift til bruk for betaling av lønn for 1. og 17. mai.
4. Lovfestet ekstraferie for eldre arbeidstakere. Det er forutsetningen at arbeidstakernes ønsker når det gjelder avvikling av ekstraferien imøtekommes så langt som mulig. Hovedorganisasjonene er imidlertid enige om at ekstraferie for eldre arbeidstakere ikke kan kreves henlagt til et tidspunkt som skaper vesentlige vanskeligheter for produksjonen eller systematisk ferieavvikling for bedriftens arbeidsstokk som helhet. Hvor dette er tilfelle, har bedriften rett til å kreve at arbeidstakeren velger et annet tidspunkt for avvikling av sin ekstraferie.
5. Vedrørende den 5. ferieuken se bilag 10.

Hvis du har spørsmål om hva som er dine rettigheter ta kontakt med fagforeningen. Telefon 51 84 04 50.

Sommerpatruljen 2006

Sommeren nærmer seg, og like sikkert som regn i Rogaland, kommer sommerpatruljen på veien i uke 28. Lyst til å være med?

:[sp-06]™

Hva er sommerpatruljen?

Vi vil at du skal være med på det festerste som skjer i LO i løpet av året. Under sommerpatruljen drar ungdom fra LO ut og snakker med ungdom i jobb, og hører om de har det greit i sommerjobben eller jobben de har ved siden av skolen. Mange tror at LO er kjedelig og alt det der, men omtrent samtlige sier at sommerpatruljen har gitt mersmak, og folk synes det er interessant.

Hvem kan være med?

Du, om du har lyst. Om du har vært med på dette før, vet du hva det går i. Er du helt ny, er det ikke noe problem. Vi skal lage et kurs 23. – 25. juni der du får vite alt du ikke visste fra før.

PS: Det er og en plass du blir kjent med de som du skal på patrulje sammen med.

PPS: Og nei, du er ikke den eneste som ikke kjenner noen der fra før!

Koster det noe?

Nei. Ikke for deg, men det er medlemmenes penger vi bruker under denne uken, og det skal du huske på. Det blir ikke noen dilleuke dette, det blir mye jobb, men vi lover at det blir gøy!

Lurer du på noe?

Ikke nøl med å ta kontakt med klubben, tillitsvalgt eller ungdomssekretær i Rogaland, Ommund Stokka. Epost: ommund.stokka@lo.no eller mobil 90505262.

Sommerpatruljen 2006

uke 28

Vi må ikke glemme

*Har vi glømt trettiåra, med arbeidstopp og nød,
og vi streiket for mer lønn, til vårt daglige brød?*

*Har vi glømt førtiåra, da det kom krig til vårt
land,*

og vi kjempet for vår frihet, hver kvinne og mann.

*Har vi glømt femtiåra da vi bygde landet opp,
og vi delte solidarisk, og ga bort en kaffekopp?*

*Har vi glømt sekstiåra da vi før i bilen fram,
og vi demonstrerte alle, for et fritt i Vietnam?*

*Har vi glømt syttiåra da vi trengte arbeidskraft,
og denne hjelpen blei fra hele verden skaft?*

*Har vi glømt åttiåra da vi gikk og gikk i tog,
og tuslen fra atombomba igjen over oss låg?*

*Har vi glømt nittiåra da vi fikk oss lån og gjeld
og våre trygge arbeidsplasser fikk seg en smell?*

*Skal vi i dag bare passe vårt eget ve og vel,
mens vi ser livet snurrer som på en karusell.*

*Skal vi bare glømme alt, og tenke svart og hvitt,
mens roper høyest av alle: «Det der er bare mitt!»?*

Spolen

RETURADRESSE:
Rogaland Elektromontørforening
Lagårdsveien 124, 4011 Stavanger

HESBYNETT

Vi gir **Rele-medlemmer** m/familie **fri etablering** på alle våre bredbåndsprodukter.
Vi er totalleverandør av internettjenester og utstyr. Kvalitet, service og kundefokus er vår merkevare! Ta kontakt med vårt kundesenter for mer informasjon! Telefon - 51 53 20 53

**Fri etablering
på IP Telefoni
og Bredbånd!**

Hastighet opp til 20 Mbps!

•Loke 700/160	kr. 298,-
•Tor 1500/300	kr. 348,-
•Frøya 3000/350	kr. 418,-
•Valhall 6000/500	kr. 498,-
•6500/750	kr. 498,-
•20000/700	kr. 548,-

* gjelder Gjør-det-selv pakke - uten montør
20 Mbps leveres til områder i Stavanger og Sandnes sentrum

Inkluderer:
ADSL - modem
5 e-post kontoer - 50MB hver
Gratis virusscanning + spamfilter
Hjemmesideplass
24t. feilmeldingstelefon
Markedets mest stabile bredbåndsprodukt
Ingen passord eller brukernavn for oppkobling

Bredbåndstelefon fra kr. 0,- !

- HESBYNETT IP FRI - ingen faste avgifter betal for det du ringer
- HESBYNETT IP FAST - fri ringning til fasttelefon i hele Norden! Kr. 149,- pr. mnd

IP Adapter kr. 599,- inkl. mva. (engangskostnad)

Best i test!

54mbps trådløs router –
3 x rekkevidde!

Kr. 1295,-

Den nye R51e!

1.5 Ghz / 512 mb minne / 40
gb HD / DVD brenner /
54 mbps trådløst nettverk /
Win XP m.m.

Kr. 7495,-

Ingen kompromiss - sats på sikkerhet!

Antivirusprogrammet NOD32—
Virus Bulletin 100% Award

Kr. 450,-

Hesbynett tilbyr også komplette løsninger for bedrifter.
Konsulentarbeid og nettverksdrift. Vi tar gjerne et uforpliktende kundebesøk!

Ta kontakt på telefon 51 53 20 53 for bestilling og informasjon!
Hesbynett - Klubbegaten 6 - 4013 Stavanger - www.hesbynett.no

HESBYNETT

helt enkelt

EL & IT medlemmer i Relacom er i streik.
Hovedkravet er høyere lønn. De har i hovedsak arbeidsoppdrag for Telenor og Lyse. Vi ber alle medlemmer være obs slik at ingen blir ufrivillige streikebrytere. Kontaktpersoner for Relacom medlemmene i Stavanger er Jan Baardsen 94 80 09 64 og Annbjørn Marvik privat 51 52 20 10, Relacom medlemmene har streikekontor i Laggårdsv. Og telefon der er 51 84 04 62. Kontaktperson i Haugesund er Nils Ove Hauge 47 87 73 02.

EL & IT medlemmer i Lyse Energi er i Streik. Hovedkravene er bedre bestemmelser knyttet til lokale forhandlinger, bedre reisebestemmelser og bestemmelser for å hindre sosial dumping. Vi ber alle medlemmer være obs slik at ingen blir ufrivillige streikebrytere. Kontaktpersoner for Lyse medlemmene er Alf Egil Solvang 93 48 89 28.

*Hjemmeside Rogaland Elektromontørforening: <http://www.rele.no/>
Hjemmeside EL&IT Distrikt Rogaland: <http://www.elogit-rogaland.org/>*